MĚSÍČNÍK JAKO BRNO!
www.salina-brno.cz

B | R | N | O

12 | 2023

šalina

ZDARMA

Foto: Archiv MuMB

STRANA 22–23

Muzeum města Brna nikdy nespí!

STRANA 2–3

Nechejte se vtáhnout

do kouzla Brněnských Vánoc!

STRANA 6–7

Regina Slámová:

Je lehčí, když na umírání není člověk sám

200 výherců

STRANA 10–11

Velká vánoční soutěž

o 400 vstupenek!

STRANA 15

DPMB:

nabízí školám bezplatný program dopravní výuky

inzerce

„Moje práce má smysl. A tvoje?“

Daniel Strnad
testovač pohonů

IFE

Evropská 839, CTPark Modřice

PROHLÍDKA VÝROBY KAŽDÉ ÚTERY V 16:00

Ideální Facha Existuje - IFE!

Přípravář lepení / sklení
32 200 Kč – 33 500 Kč

Operátor montáže
32 200 Kč – 33 500 Kč

Operátor rovnání / klempíř
33 000 Kč – 35 600 Kč

Chceš vědět víc?

www.hrdinouvife.cz tel.: 703 155 259

Vážení cestující, čtenářky a čtenáři časopisu Šalina,

každý rok se nám podaří udělat pořádný kus práce pro to, aby se úroveň městské hromadné dopravy v Brně zvyšovala. Opravujeme tramvajové tratě a stavíme nové, za stovky milionů korun nakupujeme vozy, které jsou klimatizované, nízkopodlažní a ekologické. Ani tohle vše však nestačí k tomu, aby byla MHD perfektní službou. Perfektní službu z ní děláme až my. My všichni. Naši zaměstnanci a vy, naši cestující.

V příštím roce se proto chceme více zaměřit na kulturu cestování. Těžko se nám může líbit ve voze, kde jsou po zemi poházené nudle, kde řidič nemá svůj den, kde deset lidí hlasitě telefonuje, kde cestuje někdo v zapáchajícím oděvu. Kvalitu této služby vytváříme my společně. Pojďme, proto prosím společně pracovat na tom, aby byla nejen kvalitní, moderní a ekologická, ale také příjemná pro všechny její uživatele. Zavazuji se vám, že z naší strany podnikneme veškeré možné kroky, abychom pro vás i v příštím roce byli dopravcem číslo jedna.

Za celý Dopravní podnik města Brna vám přeji krásné Vánoce, pohodový konec roku a pevné zdraví v roce příštím. Jezdíme pro vás.

Miloš Havránek, generální ředitel DPMB

Měsíčník pro příjemné cestování městskou dopravou v Brně

Vydává: Dopravní podnik města Brna, a.s., Hlinky 151, 656 46 Brno, IČ: 25508881
Informační kancelář DPMB: tel.: 543 174 317
Redakce: Redakce Šalina, Okružní 19, 638 00 Brno, tel.: 737 243 008, www.salina-brno.cz, e-mail: redakce@salina-brno.cz.
Redakční rada: předseda JUDr. Robert Kerndl (MMB), místopředseda Vít Prýgl (DPMB), Ing. Miloš Havránek, Hana Tomaštíková (DPMB), Ing. Lukáš Grásgruber (CCB), Ing. Petr Kratochvíl, PhDr. Juraj Groch a PhDr. Jiřina Veselá (APC).
Inzerci přijímá: CCB, spol. s r.o., Okružní 19, 638 00, Brno, tel.: 545 222 779, e-mail: inzerce@salina-brno.cz.
Grafické zpracování: Grafické studio CCB, spol. s r.o., Okružní 19, 638 00, Brno
Distribuce prosincového čísla 2. prosince 2023. / Uzávěrka 27. listopadu 2023.
Lednové číslo vychází 29. prosince 2023.
ZDARMA • MKČR E 13922

Elektronickou odpovědí do kterékoliv soutěže Šaliny dáváte souhlas se zpracováním zaslaných osobních údajů a zveřejněním jména ve výsledcích soutěží.

Brno si Vánoce hýčká

Vánoce jsou tady! Sice začaly o týden dřív, než se letos oficiálně advent počítá (tou čtvrtou nedělí je totiž Štědrý den) – ale proč ne? Vždyť ty Brněnské, to je především šance se setkat s přáteli, dát si něco dobrého na zub nebo do kelímku či se prostě jen kochat rozzářeným i klokotajícím městem a těšit se na sváteční zklidnění doma. A co na vás letos čeká?

Svítí se úsporně, zdobí ekologicky

Tím hlavním vánočním stromem na náměstí Svobody, který zde letos stojí už po devětadevadesáté, se letos stala jedle běkolokorá. Jako tradičně pochází z lesů Mendelovy univerzity z okolí Bílovic nad Svitavou. Po usazení na náměstí ční do výšky 16 metrů, její koruna v nejširším místě měří asi 8 metrů. Stáří stromu lesníci odhadují na půl století. Již po 34. převoz stromu zajistil Český červený kříž – na jeho aktivity lze také opět přispívat do pokladničky pod stromem. Jedli obkroužily nejen na tři kilometry řetězů s LED světýlky, ale také ji zkrášlily ozdoby vyrobené z recyklovaných PET lahví. Za pozornost ▸

Jak na klidné Vánoce bez ucpané kanalizace

Naše české Vánoce bývají obvykle ve jménu smažených pokrmů. Ať už kaprů, řízků nebo jiných oblíbených jídel. S tím je ale spojený jeden velký zlozvyk, a to vylévání zbytků olejů a tuků ze smažení do dřezů, nebo jejich splachování na toaletách. Přemýšleli jste někdy nad tím, co se s tuky stane dál? Co se děje s oleji v kanalizaci?

Tuky se po ochlazení velmi rychle sráží a spolu s dalšími nečistotami, které na sebe naváží, mohou vytvořit pevnou hmotu, která se zpravidla přilepí na stěny potrubí. To způsobí zanášení trubek, omezení průtoku vody a mnohdy nepříjemný zápach. Hrozí dokonce riziko ucpání potrubí, a to jak u vás doma, tak i v kanalizační síti.

Tuky nezpůsobují problém jen tam. Pokud se tuky s odpadními vodami dostanou až na čistírnu odpadních vod, musí být na mechanickém stupni čištění zachyceny a následně nákladně zlikvidovány.

Na zlepšení se můžete podílet i vy

Řešení je přitom jednoduché a v Brně jsme na něj připraveni. Zbytkový olej a tuky místo vylití do dřezu sbírejte do plastové lahve, kterou následně odneste do sběrné nádoby v místě, kde bydlíte.

Pokud jde jen o malé množství tuku z pánve nebo mísy po jídle, stačí ho setřít papírovým ubrouskem. Ten můžete hodit do koše nebo na kompost.

Tuky nejsou jediná látka, která může natropit v kanalizaci neplechu. Nepatří tam ani zbytky jídel, hygienické potřeby, včetně vlhčených ubrousků a plen, chemikálie nebo léky. Určitě je jednodušší a pro nás levnější likvidovat tyto látky ekologicky. Náklady na řešení vzniklých problémů v kanalizační síti i na čistírně se promítají do výše stočného a na jejich odstranění se pak podílíme všichni.

■ *(sal, foto: Archív BVK)*

stojí, že díky LED technologiím je světelná výzdoba, kterou mají na starosti Technické sítě Brno, a to v celém historickém jádru Brna, maximálně úsporná. Například celodenní svícení vánočního stromu na náměstí Svobody vyjde jen na 270 Kč. Vánoční stromy najdete také před Mahenovým divadlem, na nádvoří Nové radnice a samozřejmě na Zelném trhu.

Čtyři náměstí, každé jiné

Jako každoročně si předvánoční čas můžete užít především na čtyřech centrálních náměstích, na každém trochu jinak. Nejživější je náměstí Svobody, kde najdete zimní bar, designovou konzumační zónu na kašně a kde lze obdivovat projíždějící vánoční tramvaj. Každý den zde od 15:00 zazní pořady pro děti nebo zahrají a zazpívají samy děti, od 17:00 a 19:00 vás čekají dva koncerty, a večer uzavřou hudební mixy vytvořené speciálně pro toto místo. Na klidnější Dominikánské náměstí se vydejte obdivovat dřevěný Halouzkův betlém a i tady si můžete pochutnat u některého z gastrostánků. Vyzdobeno je Moravské náměstí, do nově zrekonstruovaného parku se vrátilo vyhlídkové kolo a poprvé je tu kluziště. Část stánků na Moraváku patří dobročinným organizacím. Rozhodně nevynechejte Zelný trh, kde Vánoce v režii městské části Brno-střed nabízí stánky se zajímavými výrobky řemeslníků i spoustu dobrot. Nechybí ani kolotoč.

Stará radnice láká labužníky i děti

TIC Brno, které je hlavním pořadatelem Brněnských Vánoc, přichází i letos s novinkami. Labužníci by neměli minout Gourmet Vánoce na nádvoří Staré radnice, kde nabídku od ústřic po jablka v županu i doprovodný program připravuje 9 podniků z průvodce Gourmet Brno. Program pro děti nabízí Vánoční vesnička na sousedním dvorku na Staré radnici. Tvoří ji vánoční stánky v mini velikosti, aktivity a workshopy zde připraví například Zoo Brno, VIDA! science centrum, Moravská galerie v Brně a VESNA – ženský vzdělávací spolek.

Romantické prostředí pod vyzdobenou věží Staré radnice zkrášluje také světelná instalace Vánoce nad Draka. Díky intervenci studia NAHAKU si krokodýl v průchodu oblékl svetr a chrlí plameny. Ale bát se nemusíte.

Vizuální zážitky hrají prim

Barevný a hravý vizuální styl Brněnských Vánoc, v jehož vzoru se objevují třeba rozkrojená jablka, perníky i další cukroví uspořádané okolo centrálního kapra nebo vánočky, navrhla Vendula Pucharová Kramářová ve spolupráci s kreativní agenturou Aetna. Stejné motivy se objeví nejen na suvenýrech, ale i v ulicích města na plakátech. A právě do ulic Brna musíte vyrazit, abyste objevili další vizuální zážitek – rozšířenou realitu. Stačí najít v centru plakát s QR kódem a po jeho načtení se vám zobrazí zábavné animace doprovázené speciálními hudebními znělkami.

(sal, foto: TIC Brno -Michal Růžička, Marie Schmerková – MMB)

Veškeré informace najdete na webu www.brnenskevanoce.cz a také v aplikaci Brněnské Vánoce, která je dostupná na zařízeních Android i iOS.

Pomáhejte kelímkem!

Charita a advent k sobě neodmyslitelně patří. Díky nápadu několika prodejců na vánočních trzích v Brně a ekologickému vratnému systému stačí pouze dopít drink, odnést ho ke stánku Daruj Kelímek a rozmyslet se, na který z 18 dobročinných záměrů věnujete vratnou zálohu za kelímek, který tam odevzdáte. Jak konkrétně vašich 50 korun pomáhá, můžete sledovat online. Stánky Daruj Kelímek budou fungovat až do 23. 12. 2023 a následně se všechny vybrané peníze připíšou na účty dobročinných organizací.

Dva režimy, dva druhy. Orloj vydává vánoční kuličky

Také letos ozvláštní předvánoční čas v Brně limitovaná edice skleněnek z orloje na náměstí Svobody. Připraveny jsou dvě limitované série, každou stroj nabízí v odlišném rytmu. Počínaje pátkem 24. listopadu, kdy byly zahájeny Brněnské Vánoce, vypadává ve „svátečním" režimu vždy co hodinu třináct kuliček o nedělích a bude tomu tak rovněž poslední adventní víkend, tedy v sobotu 23. a na Štědrý den 24. prosince. „Tu první ve tmě svítící fosforovou skleněnku vypustí vždy od 11 dopoledne a poté každou celou až do 11 večer," upřesnil Michael Benža z Technických sítí Brno, které o multifukční hodinový stroj pečují. Ve všední dny a soboty pak vydává orloj denně jen jednu kuličku s motivem sněhové vločky, a to v 11 hodin dopoledne. Multifunkční hodinový stroj stojí na náměstí Svobody od září 2010. Během tohoto období vydal více než deset tisíc kuliček, které stále patří mezi vyhledávané suvenýry místních i turistů. *(sal, foto: Archív TSB)*

PŘIDEJ SE K NÁM!

Hledáme řidiče všech druhů MHD, elektromontéry, elektrikáře, referenta nákupu, technika BOZP a další.

www.dpmb.cz › kariéra
kariera@dpmb.cz
543 171 222 / 543 171 235

Teplárny Brno nabízejí plyn a elektřinu. Za výhodné ceny

Teplárny dodávají teplo. Jednoduchá rovnice samozřejmě platí pořád, v případě Tepláren Brno by ale potřebovala rozšířit. Kromě toho, že hřejí více než třetinu brněnských domácností, také už šestým rokem dodávají zemní plyn a elektřinu koncovým zákazníkům. A vzhledem k tomu, že spousta domácností právě v těchto dnech hledá svého dodavatele energií na příští období, nebo se snaží vymanit z područí předražených dodavatelů, stává se pro ně nabídka Tepláren Brno vítaným řešením. „Od chvíle zahájení letošní podzimní kampaně jsme zaznamenali vysoký počet požadavků a úspěšnost zasmluvnění poptávky je vysoká. A to mluví samo za sebe," míní Jiří Klíč, vedoucí odboru prodeje tepla a energií TB.

Svojí nabídkou energií jste zhruba před dvěma roky doslova vytrhli trn z paty mnoha Brňanům, kteří po krachu některých nezodpovědných dodavatelů jen obtížně hledali nové, nabízející alespoň trochu přijatelné ceny.

Přesně tak. Lidé naštěstí velmi správně pochopili, že teplárny jako městská společnost pro ně může být solidním, spolehlivým partnerem, navíc se zajímavými cenami. A za uplynulé období, kdy mimo jiné vrcholila energetická krize, si naši zákazníci také ověřili, že jsme féroví a držíme slovo. Svoje závazky dané ze smluv jsme neporušili, nikomu jsme nezvedli ceny a ani jinak nezměnili podmínky, jako to zkoušeli někteří konkurenční dodavatelé. Jsme stabilním, seriózním partnerem, což lidé oceňují.

Zorientovat se v nabídkách energetických společností není pro laika jednoduché. Jak se třeba rozhodnout, bude lepší ceny fixovat na delší období, a pak třeba prodělat, když klesnou? Nebo je výhodnější se nevázat a reagovat podle vývoje?

Ani my nemáme křišťálovou kouli. Ale můžeme se opřít o naše dlouhodobé zkušenosti, získané na trhu s energiemi. Naše nabídka a podmínky jsou transparentní. Po zkušenostech z minulého období a s ohledem na aktuální tržní situaci nabízíme pro zákazníky jistější fixní kontrakt na kratší období – aktuálně do konce roku 2024.

Takže vy byste radil spíše krátkodobější závazky?

My opravdu zákazníky do dlouhých fixací netlačíme. Máme smlouvy s fixní cenou do konce roku 2024 a delší kontrakty klientům nedoporučujeme. V průběhu příštího roku totiž vidíme potenciál možného snížení cen, a toto hledisko je dobré při uzavírání smluv brát v potaz. Neradíme proto zákazníkům fixaci na delší období. A to ani přesto, že takovéto „delší" úpisy u konkurence mohou mít lehce nižší cenu, než je naše jednoletá.

A jaké jsou vaše ceny? Vládní strop trvá jen do konce roku.

V současné chvíli máme ceníky hluboko pod cenovým stropem. U elektřiny je nabídka nižší o 25 % a u zemního plynu dokonce 32 %. Pokud se na nás obrátí lidé, kteří s námi v době nejvyšších cen uzavřeli smlouvy s cenami nad cenovým stropem i pro rok 2024 či déle, vycházíme jim vstříc a přenastavujeme smlouvy dle aktuální nabídky.

Na co si ještě dávat při výběru dodavatele pozor?

Ostražitost bych doporučoval při nabídkách tzv. spotových cen, kdy zákazník dopředu neví, za kolik bude v absolutní výši odebírat. Dodavatelé, kteří takové nabídky sestavují, většinou prezentují dosažené průměrné ceny spotu za minulé období. Toto období ale leckdy volí tak, aby výsledek vypadal dobře, počítají průměr např. za kvartál nebo půlrok i s letními měsíci. Cena na následující zimní období ale může být jiná, v posledních letech zpravidla jak u plynu, tak i u elektřiny bývá vyšší.

Krachy energetických firem před dvěma roky byly věcí u nás do té doby neznámou. Nyní už víme, že si energie a hlavně jejich dodavatele musíme hlídat sami. Jak? Je to jednodušší díky novelizované energetické legislativě?

Naštěstí ano, novela je ke koncovým zákazníkům mnohem vstřícnější. Všichni dodavatelé musí ve vyúčtování uvádět datum možného ukončení smlouvy – najdete ho na faktuře za energie. Mají také za povinnost adresně spotřebiteli (a to i podnikající fyzické osobě) oznámit zvýšení ceny nebo změnu jiných smluvních podmínek nejpozději třicet dnů přede dnem její účinnosti způsobem uvedeným ve smlouvě o dodávce elektřiny či plynu, nebo smlouvě o sdružených službách dodávky těchto energií. V případě nesouhlasu s navrhovanými změnami lze bez postihu vypovědět závazek ze smlouvy kdykoliv do desátého dne přede dnem účinnosti změn. Taková výpověď je účinná ke dni bezprostředně předcházejícímu dni účinnosti zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek. Lhůta je zachována, je-li v jejím průběhu odesláno oznámení o výpovědi závazku ze smlouvy držiteli licence.

Opět se ale mluví o zdražení energií, které mají přinést změny navrhované Energetickým regulačním úřadem. Jak to bude?

Nejprve je třeba si vysvětlit, že cena elektřiny pro koncové zákazníky je složená ze dvou částí. Ta regulovaná, kterou stanovuje na konci listopadu vždy na následující kalendářní rok Energetický regulační úřad, zahrnuje například poplatky za distribuci a další služby související s dodávkami. Tu obchodní, neregulovanou, platíte dodavateli za samotnou komoditu. Po celý letošní rok byla obchodní část limitovaná vládním stropem, ten však už od ledna 2024 končí.

Dojde tedy ke zdražení v příštím roce?

Energetický regulační úřad navrhuje změny v regulované složce, kterou my jako dodavatel nemůžeme ovlivnit a která je pro všechny stejná, bez ohledu na to, s jakým dodavatelem máte uzavřenou smlouvu. Jestliže projde návrh ERÚ, tak by se opravdu navýšily ceny maloodběratelům i velkoodběratelům. Toto navýšení by se dotklo i těch, kteří mají neregulovanou část ceny na příští rok zafixovanou. Ale je to jen návrh, definitivní rozhodnutí padne až na konci listopadu.

Kam se obrátit pro nezávazné a objektivní poradenství?

I to je důvod, proč jsme na našem provozu Červený mlýn na Cimburkově 2 otevřeli pro zákazníky Energeticko-poradenské centrum. Naši odborníci tam s klienty podrobně proberou jejich situaci a pomohou jim najít optimální řešení. Konečné řešení ale vždy zůstane na klientovi. Zájemci o dodávku energií od TB pak stačí přinést či poslat smlouvu s dosavadním dodavatelem, nebo poslední vyúčtování. Pracovníci TB mu připraví nezávaznou cenovou nabídku, kde každý ihned vidí, kolik může ušetřit. V případě akceptace nabídky zájemcem se pak Teplárny již postarají o vše potřebné, co je spojené s převodem smlouvy. Zákazník se tak nemusí obávat toho, že by měl se změnou dodavatele jakoukoliv starost. ■ *(sal, foto: Archív TB)*

TEPLÁRNY BRNO

Mnoho energie
i v dalším roce
přejí Teplárny Brno

ELEKTŘINA A PLYN Z BRNA

www.teplarny.cz

TEPLÁRNY BRNO

Dodáváme energii
pro dobrou věc

Přijměte pozvání na stánek Nadačního fondu Emil u sochy Jošta na Moravském náměstí, kde budou zástupci Tepláren Brno prodávat **v pátek 22. prosince charitativní punč**.
Letos jako patroni příběhu ParaCENTRA Fenix společně přispějeme na jejich speciální bezbariérovou posilovnu.

Přijďte nejen tento příběh podpořit skvělým punčem i vy a načerpat tak atmosféru Vánoc.

emil Fenix

Regina Slámová:

Je lehčí, když na umírání není člověk sám

…smrt je jen kus života těžkého, nad smrt těžší však umírání je… Verš z básně Jiřího Wolkera snad nejlépe vyjadřuje obavy zřejmě každého z nás. Zatímco dřív však umírání a smrt patřily mezi tabuizovaná témata, čemuž odpovídal i přístup k posledním věcem člověka, nyní se situace mění. Existenci hospiců považujeme za samozřejmou a také se učíme vyrovnat s faktem, že většina lidí si přeje umřít doma. Zvládnout tento úkol pro pečující není jednoduché, ale s pomocí domácích (či mobilních) hospiců je to určitě snazší. Jeho služby nabízí Centrum paliativní péče Brno, které jako jediné v republice spadá mezi příspěvkové organizace města. „Někdy klienti mluví o našich sestřičkách jako o andělech," říká vedoucí lékařka centra **Regina Slámová**.

Průzkumy hovoří jasně, většina z nás si přeje umřít doma. Kolika lidem se to ale podaří?

Počet lidí, kteří mohou dožít doma, v České republice vzrůstá. Mojí zkušeností je, že dříve z nemocnic pacienty posílali domů do péče praktického lékaře, který pak teprve plánoval hospicovou péči. A rodiny a nemocní o hospicové péči doma ani nic nevěděli, proto se jí báli, a tak s ní dlouho otáleli a už se ji nepodařilo včas připravit. Hospicová péče doma ale nezkracuje život, není třeba mít obavy. Dnes se naštěstí již pacienti o rozsahu jejích služeb dozvídají mnohem více už při hospitalizaci, a když je to užitečné, odchází domů již s domluvenými podmínkami, takže domácí hospicová péče začne někdy i v den propuštění. Dostupnost a kapacita péče v různých regionech ČR je ale různá.

Umírání a smrt, to je především strach a obava. V případě fatální diagnózy na obou stranách: toho, kdo ví, že se konec neodvratně blíží, ale i jeho blízkých. Ptají se ale na totéž: Zvládneme to?

Pokud se ptají, je to dobré. Strach má velkou moc nad našimi emocemi, ale slábne, když o obávaných tématech mluvíme. Často v komunikaci o vážné nemoci využíváme metodu: „věř v to nejlepší, připrav se na to nejtěžší". Myslím, že paliativní péče již nyní nenahání tolik strachu. Hospicům, které fungují již delší dobu, se dokonce stává, že volají pozůstalí, kteří s nimi mají osobní zkušenost, a chtějí opět stejnou službu, když ji někdo v rodině potřebuje. V komunikaci o potřebách je dobré také odlišit, na co se pacient či rodina ptají. Jestli se ptají na praktické otázky, nebo jestli je vede úzkost. V druhém případě je užitečné, když se pečující dozví, že v hospicích jsme připraveni jim naslouchat a doprovázet je i při smiřování se ztrátou blízkého člověka. Je to těžké, ale je to lehčí, když na to člověk není sám.

Nemocnice, léčebny jsou vlastně velmi pohodlná zařízení – smrt je v profesionálních rukou. Proč by tedy mělo být lepší zůstat doma, když velmi často – aspoň z vnějšího pohledu – umírající neví, kde je?

Právě že umírající člověk často ví, kde je. Také nejde jen o chvíli konce života, ale dobu před. Čas života s nevyléčitelnou nemocí, která bere člověku sílu, pohyblivost, schopnost přijmu stravy či funkci orgánů, které jsou k životu nezbytné, může trvat dny, ale někdy i týdny či krátké měsíce. A člověk nechce být „jen" pacient. Domácí prostředí je pro něj podnětné, smysluplné, dává mu prostor k duševnímu povzbuzení, má čas soustředit se na svá životní témata a třeba i čas je uzavírat, být s rodinou, setkávat se s přáteli, vidět kolem sebe věci, které má rád. No a profesionálové za ním mohou přijet domů. Jednu podmínku domácí hospic ale má: Pacient, který to sám nezvládá, potřebuje blízkou osobu, která o něj pečuje. Ta při problému kontaktuje sestru mobilního hospice, protože nemocný toho sám nemusí být již schopen.

Setrvale v domácnosti tedy členové vašeho týmu nejsou?

Ne, to by nebylo možné – dostupní jsou však nepřetržitě. Nemocný tak potřebuje někoho z blízkých, pečující osobu či osoby, která bude hlídat jejich potřeby, připravovat a dávat jídlo, kontrolovat, jestli nemají bolesti či jiné potíže, telefonovat zdravotní sestře, když nastane problém. Pečující se mohou střídat, když je člověku dobře, nemusí být určitě přítomni 24 hodin, až opravdu na konci života člověk potřebuje mít pečujícího na blízko nepřetržitě. Někteří pečující jsou rádi, že jim mohou vypomoci pracovníci sociálních služeb – tzv. terénní odlehčovací služba. Tuto službu přímo náš hospic nenabízí, ale můžeme ji zprostředkovat. V rámci zdravotní péče domácího hospice jsme s pacienty a pečujícími v kontaktu denně, když ne osobně, tak telefonicky. Ptáme se, jak se daří, co je nového, jestli pacient potřeboval nějaké tzv. SOS léky (léky při potížích).

V domácích podmínkách i přes veškerou snahu může být těžké zajistit, aby u nemocného pořád někdo byl…

V závěru života trápí nemocné různé potíže a jsou ve většině případů rádi, když nezůstávají sami. Nejde jen o medicínskou stránku věci, ale o pocit vzájemnosti, aby prožívali poslední dny pokud možno společně, což je důležité i pro pečující. Někdy podle příznaků poznáme, že člověk umírá a můžeme rodině říct, aby se připravila a uspořádala si čas tak, aby byli s umírajícím co nejvíc. Rodiny jsou za to rády, protože i pro ně je to často hodně důležité, aby v posledním okamžiku byli se svým blízkým. Neznamená to, že nemohou jít se psem nebo do obchodu, ale jsou na blízku. Přesto někdy samozřejmě přijde smrt náhle. Jsou i lidé, kteří potřebují naopak být na poslední okamžik sami. To je ale důvod, proč o umírání mluvíme, aby pacienti a jejich blízcí dokázali stihnout v životě někdy více, než si mysleli.

Co všechno tedy domácí hospic nabízí?

Péči, praktické rady, léky a postupy, jež ulevují od potíží, které přináší nemoc – včetně injekcí, ošetření bolavých ran, kyslíku, když se špatně

dýchá i léků proti úzkosti a třeba nespavosti. Domácí hospic je služba, která, kromě pravidelných návštěv sestry a lékaře, je přijatým pacientům nepřetržitě dostupná telefonicky. Pacienty doma podle přání navštěvuje rovněž sociální pracovník, terapeut či kaplan.

Paliativní péče přichází v okamžiku, kdy už nemá smysl bojovat proti původu nemoci a zbytečně organismus vysilovat, ale je třeba se soustředit na to, jak zmírnit bolest a další symptomy. Kapačky, sondy, vývody... lze toto zvládnout sice s láskou, ale laicky doma, v normálně vybaveném bytě?

Někdy říkám v rodinách s nadsázkou, že jim z domácnosti uděláme nemocnici. Ale vlastně proč ne, v domácnosti se dají podávat bezpečně i léky v injekční podobě, infuze, ošetřovat nezhojitelné rány, proplachovat hadičky, které zlepšují fungování orgánů. Naším úkolem je ale komunikovat s pacientem a rodinou, co si přejí, co jim dává smysl, a co už vnímají, že je nad jejich síly. Někdy mluvíme i o tom, že všechny „možné“ postupy moderní medicíny nevyužijeme, protože konkrétnímu pacientovi již jen přináší trápení. Nejde o to, že bychom život vzdávali, ale ukazuje se, že některé léčby či intervence více berou, než dávají. A život bez nich může být kvalitnější a někdy také paradoxně delší.

Pokud budu mít dojem, že mobilní hospic je řešení - kdy a kdo se na vás může obrátit?

Ošetřující lékař pacienta v nemocnici či praktický lékař vyplní elektronickou žádost o péči domácího hospice nebo ambulance, do které uvede i kontakt na pacienta a jeho rodinu. Náš sociální pracovník se rodině tentýž či další den telefonicky ozve a domlouváme se dále. Může ale požádat i sám pacient či jeho blízcí, potřebujeme pak, aby nám dodali zdravotní dokumentaci. Dle potřeby nabídneme péči, čekací doba na péči je většinou jen několik málo dní, když zavolá praktický lékař, že je potřeba pomoc doma, snažíme se pomoci do 24 hodin.

Jak je to financováním vašich služeb?

Městský domácí hospic je zdravotní služba, která je hrazena z velké části ze zdravotního pojištění. Jsme také jediným zařízením svého druhu v tuzemsku. Jako příspěvková organizace spadáme pod Magistrát města Brna, který přispívá k pokrytí našich nákladů. Dostáváme i dary a pacienti platí za každý den péče 100 Kč. Je to částka, která pokrývá sociální péči, podporu psychoterapeuta a kaplana či půjčení některých pomůcek.

V čem spočívá zajištění domácího hospice pro klienty domovů pro seniory, což je pokud vím v České republice unikátní?

Město jako náš zřizovatel mělo zájem, abychom svoje služby rozšířili také tímto směrem. Zařízení pro seniory jsou pro mnoho svých klientů opravdovým domovem, a proto by také chtěli dožít tady, ve známém prostředí, a ne v anonymní nemocnici. Tým domácího hospice proto v případě zájmu dojíždí do pobytových zařízení, čímž pomáháme jejich personálu i lékařům, kterým by na podobné služby už nestačila kapacita.

Ne všichni jsou před smrtí dezorientovaní. Připravujete umírající na blížící se konec?

Pacienti jsou ti, kteří se často sami ptají, kdy to přijde. Někdy jsou již moc unavení, ne že by to chtěli vzdát, ale potřebují hodně odpočívat a vlastně už na život nemají sílu. Samotné je to napadne, že přichází konec. Je lepší, když o tomto pocitu mohou s někým mluvit, nezůstávají „v tom“ sami. Jen menšina pacientů nechce o horšení stavu mluvit, nebo už kvůli lékům na mírnění tělesných potíží zřetelně nevnímají.

Podporu si ale zaslouží nejen umírající, ale i ti, kteří s ním poslední chvíle života tráví. Jak jim psychicky pomáháte se se vším vyrovnat?

Podpora spočívá v edukaci pečujících v různých praktických činnostech. Zároveň aktivně zjišťujeme, jaké mají potřeby v oblasti vyrovnávání se se ztrátou svého blízkého. Někdy potřebují mluvit o tom, proč se to přihodilo právě jim, jestli se nedá průběh nemoci zvrátit, potřebují přijmout své emoce smutku a strachu. Strachu z toho co přijde, z odloučení, z toho jak budou žít dál. Víme, jak blízcí nemocného situaci prožívají, a podle toho jim nabídneme podporu i jako pozůstalým. Někdy je to hodně důležité pro pacienta, aby věděl, že až na světě nebude, bude mít jeho rodina nějakou spřízněnou duši. To se pak někdy naše sestřičky dozví, že jsou andělé...

Jaký je váš nejsilnější zážitek spojený s mobilním hospicem?

Nevím, jestli slovo zážitek čtenáře neurazí. Ale zážitkem je pro mě, když se rozbolavělý a nešťastný člověk vrátí z nemocnice a doma se začne cítit lépe – někdy sám řekne, že mu je dobře, je spokojený. A to díky cíleně nastavené léčbě, ale i působení domácího prostředí, kdy se cítí v bezpečí. Nezřídka se lékaři z nemocnice diví, že jejich pacient žije doma déle, než si mysleli. Nejsilnější chvílí bývá, když nemocný člověk ještě stihne udělat v životě to, co si přál. Myslím, že domácí hospic mu v tom může pomoci.

Vyslechnete někdy i poslední přání? Jaké bývá?

To je právě výhoda života s nemocí doma. Často se daří pacientům doma myslet na spoustu jiných témat než na nemoc. Doma jako by nemoc ztrácela nad životem částečně svoji vládu. O posledních přáních mluvíme, protože k naší práci patří i to, pomoci člověku využít dny života na maximum. Přání bývají různá, malá i velká. Někdo touží po svatbě, jiný chce zorganizovat párty s přáteli, stihnout druhé kolo volby prezidenta, dát si dobré jídlo, dočkat se příjezdu vnučky... Jeden pacient, jakmile se mu ulevilo při dobré léčbě od bolesti, moc rád navštěvoval supermarket, i když jen na invalidním vozíku.

Spektrum celého Centra paliativní péče je ale širší, než jen mobilní hospic?

Centrum zahrnuje také ambulanci paliativní medicíny a paliativní poradnu. Ambulance má výhodu, že sestra a lékař jezdí za špatně pohyblivými pacienty domů. Ale pacienti mohou přijít i na polikliniku Zahradníkova, kde centrum sídlí. Také se na ambulanci obracejí lékaři jiných odborností s žádostí o konzilium. Paliativní poradna nabízí radu, ujištění, povzbuzení i praktické informace o péči o nemocného. K využití obou služeb je třeba se objednat telefonicky. Důležité a užitečné informace najdou lidé také na naší webové stránce. ■

(jih, foto: Archív Centra paliativní péče Brno)

Centrum paliativní péče Brno

bylo zřízeno v březnu 2020 v rámci příspěvkové organizace Sdružení zdravotnických zařízení II Brno a poskytuje tři vzájemně provázané služby: městský domácí hospic, ambulanci paliativní medicíny a poradnu paliativní péče. Paliativní péče je určena pacientům s nevyléčitelnými nemocemi, které jim přináší těžkosti a komplikace a limitují jejich život. Mohou to být nemoci onkologické, ale i jiného původu – onemocnění srdce, plic, ledvin, neurologické diagnózy, demence, křehké stavy u geriatrických pacientů.

Více na www.paliativnipecebrno.cz

Náklady na specializovanou paliativní péči doma převyšují úhrady ze zdravotního pojištění. Aby byla tato péče v brněnských domácnostech dostupná, je zřizovatelem a přispěvatelem centra město Brno.
Je však současně možné věnovat podle svých možností příspěvek na jeho fungování prostřednictvím TRANSPARENTNÍHO ÚČTU 123-2269200207/0100

(Nejen) brněnská flotila ožívá v knize

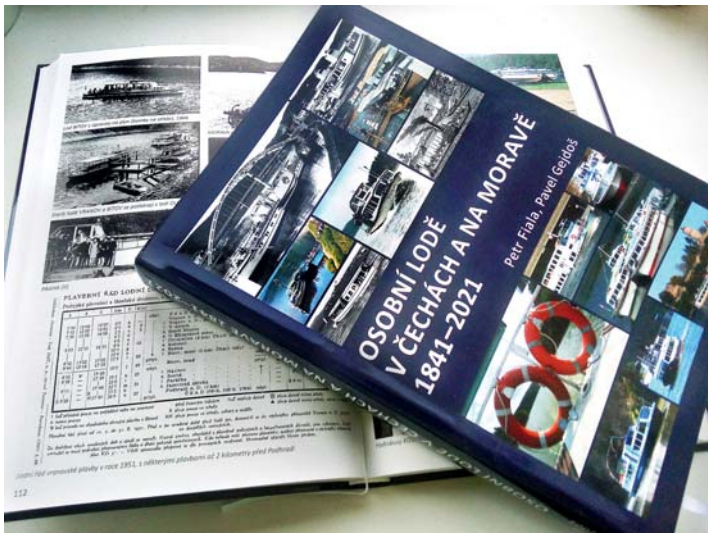

Plavební sezóna na Brněnské přehradě skončila, lodě jsou vytaženy na břeh, ale do historie zdejší bílé flotily lze vplout i z tepla a pohodlí domova. Kniha Petra Fialy a Pavla Gejdoše **Osobní lodě v Čechách a na Moravě 1841–2021** mapuje jednotlivá plavidla, která vozila turisty na původně Kníničské přehradě od roku 1946 až do současnosti, a přibližuje i jejich další osudy. Představuje jejich ve své době unikátní tichý elektrický pohon či přibližuje výrobu pětice lodí pro jiné přehrady v bývalém Československu. Mimochodem, tři z nich dosud stále plují na Vltavě. Připomíná i dávno zapomenutý parníček Carolus, který na počátku 20. století vozil výletníky na řece Svratce z brněnských Pisárek do Jundrova.

Další kapitoly se věnují rozsáhlé historii plavby na Brňany vyhledávané Vranovské přehradě, na Baťově kanále i lodním provozům na řece Dyji v Lednici a Břeclavi, na horní a dolní Novomlýnské nádrži pod Pálavou či na Dalešické přehradě. Na sever od Brna v Moravském krasu pak menší výletní lodě pluly od 30. let nejen mezi krápníky v Punkevních jeskyních, ale také v Císařské jeskyni u Ostrova u Macochy a na rybníku Olšovec v Jedovnicích.

Na 292 stranách knihy je 1400 leckdy unikátních a dosud nikde nepublikovaných dobových i aktuálních fotografií a dokumentů – například momentka požáru „Brněnky“ Družba na Orlické přehradě. Všechny lodní provozy u nás jsou takto souhrnně a přehledně zpracovány v jedné publikaci vůbec poprvé. Knihu si lze pořídit v infocentru na Radnické pod brněnským drakem a v Academii na náměstí Svobody.

(sal, foto: Archív PG)

inzerce

Bydlení, reality, stavby

Prodám chatu u Litomyšle, tel.: 777 757 300

Koupím

Sběratel s více než 30 letou praxí, koupí a bezplatně ohodnotí starožitnosti. Např. Obrazy, mince, šperky, zlato, atd. Platím vždy hotově na místě. Nejlepší ceny od SBĚRATELE! Tel.: 732 961 266

Různé

HledamVino.cz - vše o víně. Zpravodajství, přehledy, kalendář. Tipy a rady, jak se vyznat ve víně.

Fascinujte vnoučata vzpomínkami! Už vás napadlo vydat knihu? Poradíme, připravíme, vytiskneme a doručíme. Zavolejte nám: 545 222 778, 736 485 266.

Řádkovou inzerci do Šaliny zadávejte výhradně prostřednictvím webu **www.salina-brno.cz**

inzerce

PF 2024

Přejeme Vám příjemné prožití vánočních svátků a mnoho úspěchů v novém roce 2024.

TSB
TECHNICKÉ SÍTĚ BRNO

Pamětní deska zpodobňuje životní role T. E. Šilingera

Nápaditá hra s linkami vystačila k tomu, aby nová pamětní deska připomínala pětici hlavních životních rolí Tomáše Eduarda Šilingera. Kněz a významný brněnský politik zemřel před 110 lety, a přes jeho nepopiratelný odkaz patří dnes neprávem k polozapomenutým osobnostem. Pamětní deska je symbolicky umístěna na magistrátní budově na nároží ulic Pekařská a Husova, v těsném sousedství náměstí, které nese Šilingrovo jméno. Na stejném místě již jednou jeho pamětní deska nacházela, nenávratně však zmizela v 50. letech minulého století.

Augustinián Tomáš Eduard Šilinger působil jako poslanec zemského sněmu, později také poslanec Říšské rady Rakouska-Uherska, ale také jako novinář a velký podporovatel českého národa. Všem těmto aspektům se pamětní deska věnuje. Jednotlivé části díla ztvárňují Šilingerův život pomocí znaků, jako je kříž, stránky knihy nebo lavice sněmu.

Výtvarné pojetí bronzové desky, která časem získá patinu, je dílem studia MONOLIT, které vyhrálo vypsanou soutěž. „Vítězný návrh v sobě s elegancí a pochopením snoubí role, které Tomáš Šilinger v životě zastával. Minimalistické pojetí zároveň povzbuzuje zájem k dalšímu seznámení s jeho osobností," nastínila při slavnostním odhalení primátorka města Brna Markéta Vaňková a doplnila: „Pevně věřím, že připomínka pozvedne význam brněnského augustiniána." ■ *(red, foto: Archív TIS MMB)*

Právní poradna

Reklamace a znalecké posudky

Situace, kterou asi zažil už každý. Zánovní boty se rozlepily, objevila se díra nebo zbledla barva. A následnou reklamaci prodávající odmítl s tím, že se nejedná o vadu, ale následek nevhodného užívání obuvi. Co dál? Smířit se se zamítnutím reklamace a nechat si boty opravit, i když jsme je opravdu nerozbili? Řešení soudní cestou nebo cestou pokusu o mimosoudní řešení za pomoci České obchodní inspekce? Kvůli botám? Jednou z možností je prodávajícího přesvědčit o nesprávnosti jeho názoru – např. si nechat zpracovat znalecký posudek na charakter vady – a tak dalším sporům efektivně zabránit. Ale kdo posudek zaplatí? Občanský zákoník počítá i s tímto postupem, v případě oprávněné reklamce má zákazník také právo na náhradu účelně vynaložených nákladů při uplatnění svého práva – v našem případě vyúčtované odměny znalce. To vše samozřejmě platí i pro jakékoli jiné zboží, boty jsou ale zbožím, u nějž tento postup často funguje. Ale pozor – požadavek na úhradu těchto nákladů je třeba u prodávajícího uplatnit nejpozději do jednoho měsíce po uplynutí lhůty pro reklamaci!

JUDr. Petr Večeřa, advokát
Advokátní kancelář Muzikář & Partners
www.muzikarpartners.cz

inzerce

Pohřební a hřbitovní služby města Brna, a. s.

Společnost **Pohřební a hřbitovní služby města Brna, a. s.** je největší pohřební službou na jižní Moravě a naši pracovníci jsou připraveni pro Vás zajistit komplexní pietní služby, abychom Vám co nejvíce ulehčili těžkou životní situaci při úmrtí blízkého člověka. Vlastníkem společnosti je statutární město Brno a mezi naše nemovitosti patří mimo jiné brněnské krematorium, což nám umožňuje nabídnout velice příznivé ceny pro naše zákazníky.
Více informací o nás najdete na www.pohrby.cz, kontaktovat nás můžete s jakýmkoliv dotazem na info@pohrby.cz

Poskytované služby
- možnost sjednání pohřbu v našich pobočkách nebo u vás doma
- kremační obřad s rozloučením v obřadní síni či kostele
- kremace bez obřadu, uložení urny v kolumbáriu
- pohřeb do země na území celé ČR, vyřízení úmrtního listu
- kněz, řečník a hudba k obřadům, tisk úmrtních oznámení
- vyřízení úmrtního listu
- květinové dary k obřadům, tisk stuh
- fotografie ze smutečních obřadů a další služby
- možnost platby v hotovosti, kartou či převodem na účet

POHŘEBNÍ A HŘBITOVNÍ
SLUŽBY MĚSTA BRNA

Objednávky pohřbů – kompletní pietní služby

Koliště 7	tel.: 545 422 121
Jihlavská 1	tel.: 543 212 816
Lužánecká 2a	tel.: 545 212 740
Pekařská 52	tel.: 513 034 969

Nepřetržitý svoz zesnulých: 603 11 33 00

www.pohrby.cz

200 výherců

VELKÁ VÁNOČNÍ SOUTĚŽ

Soutěžte s Šalinou o 400 vstupenek

Rok se s rokem sešel a je to zase tady! A protože Vánoce jsou tradice, nemůže ani letos chybět Velká vánoční soutěž. Ta je naším dárkem především pro Vás, věrné čtenáře, kteří si každý měsíc vylovíte Šalinu v šalině (nebo jinde), čtete nás a taky nám čas od času napíšete, co se Vám líbí a co bychom měli změnit. Děkujeme.

Pravidla soutěže jsou stejná, jak jste zvyklí. Klidně odškrtávejte postupně jednu odpověď za druhou a pošlete nám je všechny. Můžete si ale také vybrat jen tu otázku, která je nejbližší Vašim zájmům, a chtěli byste proto zvolenou instituci navštívit – pošlete tedy jen tu jednu určitou odpověď. Máte-li rádi zvířata, zvolte zoo. Jste milovníky divadla? Pak můžete odpovídat na otázky, které pro vás připravili v Městském divadle Brno nebo v Divadle Bolka Polívky. Jsou tu ale pro vás také VIDA!, hvězdárna, Moravské zemské muzeum stejně jako muzea města Brna nebo Brněnska. Nechybí ovšem ani galerie... Tak se dejte do odpovídání. Výhodou naší soutěže je, že sice je vánoční, avšak její výsledky se dozvíte až v novém roce. Takže na dárek se můžete těšit, i když ty podstromečkové už budou rozbalené.

Odpovězte na jednoduchou soutěžní otázku a vyhrajte 2 vstupenky do některé z těchto institucí:

- Divadlo Bolka Polívky
- Dům umění města Brna
- Hvězdárna a planetárium Brno
- Městské divadlo Brno
- Moravská galerie v Brně
- Muzeum Brněnska
- Muzeum města Brna
- VIDA! science centrum
- Zoo Brno

- **Kód soutěže:** DBP
- **Soutěžní otázka:** Kdo hrál roli Henrika v londýnské inscenaci Oheň a Popel (Embers) v režii Michaela Blackmoora?

a) Benedict Cumberbatch
b) Jeremy Irons
c) Rowan Atkinson

- **Kód soutěže:** DUMB
- **Soutěžní otázka:** Nové výstavy v Domě umění města Brna představují umělecký odkaz Woodyho Vašulky, jednoho z průkopníků světového videoartu. Jak znělo občanské křestní jméno tohoto brněnského rodáka?

a) Bohuslav
b) Martin
c) Karel

- **Kód soutěže:** HPB
- **Soutěžní otázka:** Co je to terminátor?

inzerce

a) vrstva různorodého nezpevněného materiálu, který pokrývá měsíční povrch
b) součástka nového modulu, který má přistát s lidskou posádkou na Měsíci v roce 2025
c) rozhraní mezi osvětlenou a neosvětlenou částí Měsíce Sluncem

■ **Kód soutěže:** MDB
■ **Soutěžní otázka:** Kteří dva herci ztvárňují v MdB Hamleta v inscenaci Hamlet aneb Hádala se duše s tělem?
a) Petr Štěpán a Libor Matouš
b) Michal Isteník a Martin Mihál
c) Petr Gazdík a Jan Brožek

■ **Kód soutěže:** MG
■ **Soutěžní otázka:** Moravská galerie zahájila na konci listopadu výstavu Made by Fire, největší přehlídku českého skla, keramiky a porcelánu. Na konci 17. století se zrodil světoznámý český křišťál, přičemž nejdelší historii v tavení skloviny mají v Harrachově. Víte, od kdy je v provozu místní manufaktura, která je vůbec nejstarší fungující sklárnou na světě?
a) 1655
b) 1712
c) 1840

■ **Kód soutěže:** MB
■ **Soutěžní otázka:** Brněnskou vilu Löw-Beer na Drobného ulici si dal počátkem 20. století postavit jistý zámožný továrník. Víte, jak se jmenoval?
a) Moriz Fuhrmann
b) Alfred Löw-Beer
c) Fritz Tugendhat

■ **Kód soutěže:** MUMB
■ **Soutěžní otázka:** V jakém duchu se letos nese advent v Muzeu města Brna na hradě Špilberku?
a) ŠPILBERK ŽIJE! Muzejními Vánocemi
b) ŠPILBERK ŽIJE! Vánoční koledou
c) ŠPILBERK ŽIJE! Kouzlem Vánoc

■ **Kód soutěže:** VIDA
■ **Soutěžní otázka:** Co je to POP Science?
a) hudební styl
b) umělecký styl
c) festival popularizace vědy

■ **Kód soutěže:** ZOO
■ **Soutěžní otázka:** Zoo Brno chová manuly v expozičním celku Beringie, hned za medvědy kamčatskými. Víte, čím jsou tyto kočkovité šelmy jedinečné?
a) vydávají zvuky podobné štěkotu psa
b) mají oválné zornice
c) na kočky mají netypicky velmi dlouhé končetiny

Vaše odpovědi posílejte nejpozději do 20. prosince 2023 e-mailem na adresu soutez@salina-brno.cz. Do předmětu zprávy napište prosím vždy příslušný kód zodpovídané otázky, který najdete v jejím záhlaví. Nezapomeňte také prosím uvést vaše celé jméno a telefonické spojení. Vylosovaní autoři správných odpovědí budou kontaktováni mailem počátkem příštího roku.

inzerce

SENIOR PASY · Mendlovo nám. 1a, 603 00 Brno
tel.: 725 534 865 · e-mail:info@seniorpasy.cz
seniorská politika jmk
SunDrive Communications
Projekt Senior pasy je financován Jihomoravským krajem
jihomoravský kraj
Registrujte se ZDARMA na www.SeniorPasy.cz

Foto: David Konečný – DBP, archiv DUMB, Thomas Campbell of College Station/Texas – HPB, archiv MB, archiv MDB, Vojtěch Veškrna – MG, archiv MuMB, archiv VIDA!, Matyáš Slavík – ZOO

Pecky z manga poslouží v Kambodži jako palivo. Díky vědcům z MENDELU

Až čtyři miliony tun manga ročně. Díky takové „úrodě“ se Kambodža řadí mezi největší producenty tohoto oblíbeného ovoce na světě. Nyní díky odborníkům z Lesnické a dřevařské fakulty MENDELU nepřijdou vniveč ani mangové pecky, které dosud nebyly nijak využívány.

Brněnští vědci pomáhají v Kambodži využívat odpad ze zpracování ovoce, a zároveň tak snižovat spotřebu palivového dříví v Kambodži. Z mangových pecek vyrábějí palivové brikety, které jsou následně využívány jako palivo pro domácnosti i zpracovatelské podniky. To má pozitivní vliv jak na omezování skládek odpadu, tak na ochranu místních lesních porostů, které trpí nadměrnou těžbou dřeva.

Mango je v Kambodži jeden z nejdůležitějších zemědělských produktů. „V posledních letech se zlepšuje situace ohledně zpracování manga. Dříve byla jeho velká většina vyvážena v čerstvém stavu do zahraničí, ale také se ho velké množství při sezónní nadprodukci zkazilo. Nyní stále více zpracovatelů vyrábí sušené mango, které se nekazí a dá se prodat i mimo sezónu. Tím ale začal vznikat nový problém, kdy se při zpracování ovoce ve větším množství hromadí odpad, hlavně mangové pecky,“ uvedl Petr Němec z Ústavu lesnické botaniky, dendrologie a geobiocenologie LDF MENDELU.

Brněnští vědci vyrobili ve spolupráci s Laboratoří biopaliv Fakulty tropického zemědělství v Praze palivové brikety z mangových pecek, které dále analyzovali. Materiál se prokázal velmi dobrými vlastnostmi, jako je mechanická odolnost, vysoká výhřevnost, nízké emise oxidů dusíku a uhlíku a nízký obsah popele. Brikety mohou být použity jako palivo v kamnech a kotlích používaných na palivové dřevo.

„Na místě spolupracujeme s firmou Kirirom Food Production, která vyrábí sušené mango. V hlavní sezóně zpracuje 200 tun manga denně, z čehož denně putuje asi 60 tun pecek na smetiště. Zde pecky hnijí a znečišťují podzemní vodu, případně jsou pomalu nedokonale spalovány, což silně znečišťuje okolní ovzduší. Paradoxem je, že Kirirom využívá k vytápění svých sušíren palivové dříví, čímž trpí okolní lesní porosty. Podle našich výpočtů může podnik ze svých pecek denně vyrobit cca 12 tun kvalitního paliva, čímž nahradí více než 40 % své spotřeby dřeva. Jádra oddělená od pecky lze navíc zpeněžit jako zdroj mangového másla využitelného v potravinářství i kosmetice. Výlisky z jader po oddělení oleje poslouží jako složka do krmných směsí pro dobytek,“ uvedl Němec.

Odborníci z Česka také pomohli místním s výběrem mechanizace pro zpracování pecek. „Udělalo nám radost, že místní partneři vzali výsledky projektu jako příležitost nejen jak ušetřit finanční prostředky, ale také jak se více přiklonit k udržitelným způsobům hospodaření a chránit tak místní životní prostředí,“ dodal Němec.

Projekt byl financován z programu Partnerství pro cíle udržitelného rozvoje mezi Českou republikou a Rozvojovým programem OSN. Jeho cílem bylo snížit produkci odpadu a zároveň využít alternativní zdroj energie a přispět tak ke snižování odlesňování, kterým země značně trpí. Pecky tak představují významný potenciál pro výrobu energie, cenných tuků i krmiva.

(red, tz, foto: Archív MENDELU)

inzerce

inzerce

BRNĚNSKÉ VODÁRNY A KANALIZACE

S novým rokem přicházejí nová přání.
Přejeme Vám, aby je budoucnost všechna splnila.

Bazény Lužánky:
Šestnáct, pětadvacet a padesát

Po nezbytném testování jsou už takřka dva měsíce Bazény Lužánky v plném provozu. Rekonstrukce a dostavba původního stadionu trvala více než šestnáct měsíců, výsledkem jsou ale dva úplně nové bazény, šestnácti a pětadvacetimetrový, a zásadní rekonstrukce „padesátky“, která zůstává nadále jedinou svého druhu v Brně. „Modernizovaný a dostavěný plavecký komplex Bazénů Lužánky rozšiřuje nabídku krytých plaveckých ploch v Brně, kterých byl dlouhodobě obrovský nedostatek. Sportoviště tak má nyní větší kapacitu pro veřejnost a rozšířené zázemí, umožní výuku plavání, poskytne prostor pro provozování široké škály plaveckých sportů a navíc má parametry pro konání mezinárodních soutěží – nový pětadvacetimetrový bazén může sloužit jako rozplavbový pro závody v padesátce,“ připomněla primátorka města Brna Markéta Vaňková a dodala: „Stejně jako u mnoha jiných strategických projektů města Brna, i v případě Lužánek proběhla kromě samotné výstavby i revitalizace okolí. Zrekonstruováno bylo parkoviště, kde přibylo 78 míst, pochozí lávka, schodiště a přístupové plochy, které jsou bezbariérové. Lepší přístupnost sportoviště zajišťuje nový chodník od Bobycentra.“

Za Lužánkami probíhalo několik staveb souběžně. Celkem zde bylo investováno přes 444 milionů korun včetně DPH, z toho 97 milionů pokryly dvě dotace z Národní sportovní agentury.

Komplex bazénů má společný vstupní prostor, pokladny a šatny. Díky propojeným prostorám lze snadno přecházet z jednoho pavilonu do druhého. Oba bazény, padesátimetrový i pětadvacetimetrový, nabízejí osm plnohodnotných drah, menší šestnáctimetrový bazén bude sloužit především dětem pro výuku plavání. Minimálně tři dráhy v padesátimetrovém nebo čtyři dráhy v pětadvacetimetrovém bazénu by měly být vždy k dispozici veřejnosti.

Oba největší bazény nyní splňují nejpřísnější standardy Mezinárodní plavecké federace. Z technického hlediska stojí za pozornost speciální laminátová odrazová prkna, která byla dovezena z Ameriky a která vynikají mimořádným rozkmitem. Stejná prkna byla instalována také na třímetrové platformě nově vybudované vedle skokanského můstku. Specialitou přístavby je také zelená střecha, která v zimě zabraňuje únikům tepla, zatímco v létě stavbu ochlazuje.

■ *(tis, red, foto: M. Schmerková)*

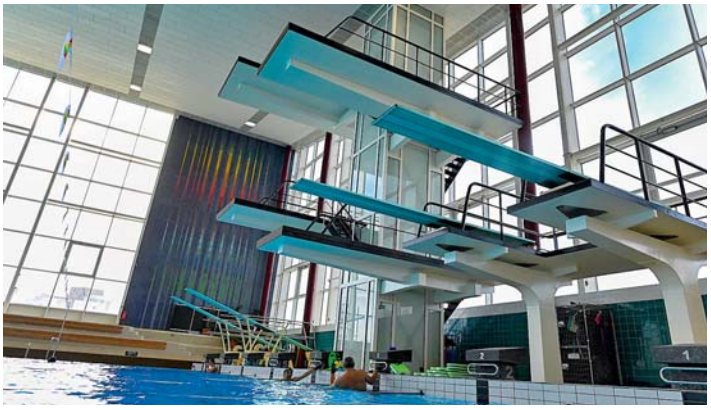

inzerce

Kobliha 24/7? Z automatu proč ne

Kobliha Brno nejsou v Šalině žádný nováček. Poprvé jsme o nich psali, ještě když celý koncept fungoval jen jako pop-up po brněnských kavárnách, kde se po jejich koblihách vždy jen zaprášilo. Fronty stály už dopředu a chvilku po začátku akce nebylo co koupit. Od té doby už ale pár let uběhlo a pro čerstvou koblihu si můžete skočit na Pekařskou 68, kde si k ní můžete dát i výběrovou kávu nebo si koupit třeba slaný karamel domů. Teď se Kobliha na Brno řítí s další novinkou. Stejně jako například Ještě jednu spouští automat, kam si budete moct pro čerstvý koblížek zajít 24 hodin denně. Kde tento zázračný automat najdete? Přímo v odjezdové hale brněnského hlavního nádraží místo starého fotokoutku. Nejen na cesty vlakem ideální.

A protože o čerstvost jde především, každé ráno se bude Koblihomat doplňovat čerstvými kousky usmaženými přímo na Pekařské. V automatu najdete kompletní měsíční menu, nabídka se mění každý měsíc, pro povzbuzení chuťových buněk tedy doporučujeme sledovat sociální sítě koblihářů. Za zmínku ale určitě stojí ovocem plněné koblihy a pro odvážnější i sladko-slaná kombinace se slaninou. ■ *(dd, foto: Kobliha Brno)*

Pacee: Mikiny ve vašich barvách

Zachumlat se v zimě je vždycky příjemné, ale pořádná kapuce se hodí třeba jako ochrana proti větru (nebo zvědavým pohledům) vlastně kdykoliv v roce. A přesně to umožňují mikiny brněnské značky **pacee**, která se letos poprvé představí také v rámci prosincového MINT Marketu v Tržnici Brno na Zelném trhu. Výhodou je, že si mikinu můžete namíchat z barev, jaké se právě vám hodí, což umožňuje nejen další kombinace vašeho šatníku, ale také možnost „spárování“ s přítelem nebo přítelkyní nebo klidně vytvoření sourozenecké sady. Mikiny jsou totiž ve všech velikostech a samozřejmě v pánských i dámských verzích.

Kromě mikin s kapucí jsou v nabídce také dlouhé či krátké vesty, které lze doplňovat tričkem nebo košilí s dlouhými rukávy, a kardigany, vhodné k doplnění jak sportovního, tak slavnostnějšího outfitu. Přijďte se podívat 9. a 10. prosince do Tržnice Brno (kde vás navíc čeká bohatý výběr ručně vyráběných šperků, hraček nebo biokosmetiky – před Vánocemi značka ideál) nebo nahlédněte na stránky www.pacee.cz. ■ *(sal, foto: Pacee)*

Pusťte uzdu kreativitě a přijďte na Kozí

Pokud jste šli po ulici Kozí, možná jste si všimli barevného prostoru, kde lidé sedí za stoly a tvoří s hlínou. Je tu totiž keramické studio **Ya sama**, které je otevřeno pro ty, kterým nevadí trochu si ušpinit ruce a zároveň chtějí přijít na jiné myšlenky, než je práce a každodenní problémy.

Na dokonalost a souměrnost výrobků se tu zrovna nehledí, hlavně že tvoříte to, co se vám zrovna líbí. V Ya sama navíc nemusíte být vázaní žádným přesně načasovaným kurzem, kde každý vyrábí ty

stejné výrobky. Prostě a jednoduše můžete přijít v otevíracích hodinách a budete platit od hodiny. V ceně je i materiál, můžete si vybrat, jestli budete pracovat na kruhu, prostě modelovat nebo jestli budete chtít výrobek glazovat. Další výhodou je to, že Ya sama není jen keramická dílna, je také místem, kde se můžete sejít s přáteli, kreativně se vybít a zároveň si dát kávu, víno nebo jakékoliv další nápoje. Pokud jste ve škole měli rádi výtvarnou výchovu nebo si chcete práci s hlínou vyzkoušet, tohle studio je pro vás to pravé. ■ *(dd, foto: D. Dvořáková)*

Hrnček kávy s sebou. Z Komárova

Na konečné zastávce šaliny č. 12 v Komárově jste pravděpodobně procházeli kolem malého bílého domečku, ze kterého se často ozývá hudba. Na stolcích kolem jsou šachy, knihy k přečtení a kytara k zahrání. Pokud vám to něco říká, prošli jste kolem **Hrnčeku**. Malou kavárnu můžete potkávat už pár let, přestože celou dobu bojuje například s připojením na elektřinu. Stavit se sem můžete na skvělou kávu připravenou v ručním pákovém kávovaru, sezonní speciály nebo třeba dobroty a pečivo od William Thomas Artisan Bakery.

Hrnček přesel do zimního provozu a jejich okýnko tak najdete otevřené každý pracovní den jen do 17 hodin. Plánují ale velké věci, takže rozhodně doporučujeme je dál sledovat.

■ *(dd, foto: D. Dvořáková)*

Dopravní podnik města Brna nabízí brněnským školám

bezplatný program dopravní výchovy

Brněnský dopravní podnik připravil unikátní vzdělávací program pro žáky prvního stupně základních škol. Dopravní výchova se zaměřuje na oblast bezpečnosti a pravidel chování při cestování městskou hromadnou dopravou. Hravé pracovní listy jsou brněnským školám k dispozici zdarma na webu DPMB. Při tvorbě programu se dopravní podnik spojil s projektem Týmu silniční bezpečnosti Markétina dopravní výchova.

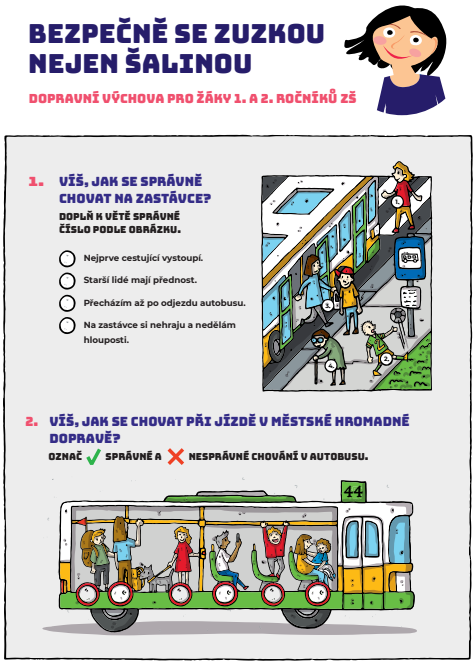

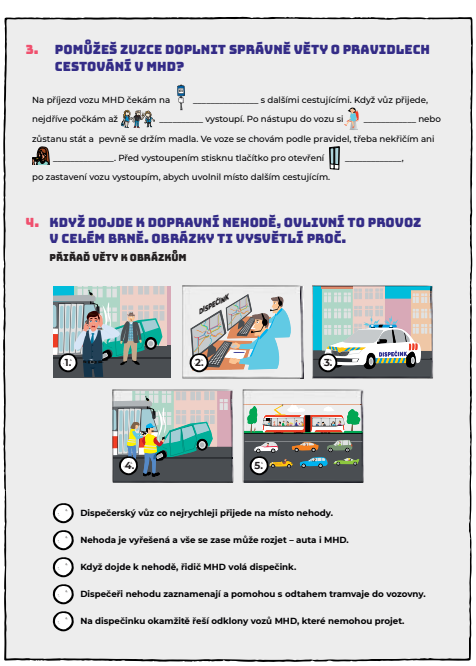

Brněnským základním školám je nově k dispozici série pracovních listů na téma cestování ve vozech MHD. Děti v rámci programu řeší hravé úkoly, díky kterým si osvojují základní pravidla bezpečnosti. Pracovní listy jsou připraveny ve dvou úrovních, a to pro žáky 1. a 2. ročníků a následně pro žáky 3. a 4. ročníků základních škol. „Děti se učí hravou a interaktivní formou. Průvodkyní jim je holčička Zuzka, která je maskotem vzdělávacích aktivit Dopravního podniku města Brna. Cílem programu je děti už od malička seznamovat s pravidly při jízdě MHD. Chceme, aby se učily, jak se správně a bezpečně pohybovat na zastávkách i ve vozidlech a díky tomu pochopily, že je důležitá i ohleduplnost k ostatním cestujícím," sdělil **Miloš Havránek, generální ředitel Dopravního podniku města Brna.** Vzdělávací program je kromě škol k dispozici i široké veřejnosti.

Zábavné pracovní listy je možné snadno zařadit do výuky českého jazyka, prvouky nebo výtvarné výchovy a obohatit tak školní hodinu. Obsahují úkoly, které odpovídají učivu daných ročníků. „Děti poznávají pravidla jízdy v MHD pomocí křížovek, doplňovaček či hledání rozdílů na obrázcích. Učí se pomocí hry a získávají tak znalosti zcela přirozeně," doplnil **Havránek**.

DPMB při přípravě pracovních listů spolupracoval s projektem Markétina dopravní výchova, který se dlouhodobě věnuje vzdělávání dětí i dospělých v oblasti bezpečnosti silničního provozu. „Zaměřujeme se především na vzdělávání dětí, vychováváme tak budoucí zodpovědné řidiče a cestující MHD. Proto jsme uvítali, když nás pro spolupráci oslovil Dopravní podnik města Brna. Pomocí pracovních listů se opět podaří posílit osvětu mezi mladými. A věřím, že i díky této snaze se sníží počet nehod a zranění nejen v ulicích města Brna," uvedla ke spolupráci **Markéta Novotná, metodik dopravní výchovy Týmu silniční bezpečnosti.**

Vzdělávací program pro základní školy navazuje na úspěšný projekt DPMB pro brněnské mateřské školy z loňského roku. Zástupci brněnského dopravního podniku vysvětlovali přímo ve školkách pravidla jízdy v hromadných prostředcích. „I v mateřských školách byla dětem průvodkyní panenka Zuzka, která je snadno vtáhla do světa MHD. Potěšil nás nadšený zájem dětí i spokojenost učitelek. Proto zvažujeme, že bychom v tomto programu pokračovali i v budoucnu," uzavírá **Havránek**. ■ *(htom)*

Pracovní listy jsou dostupné ke stažení na webu DPMB: https://www.dpmb.cz/pracovni-listy-pro-deti.

PROBÍHAJÍCÍ UDÁLOSTI, ZMĚNY A VÝLUKY

Výstavba VMO na Tomkově náměstí a v ulici Provazníkově – poslední aktualizace k 1. červenci 2023

V rámci výstavby části velkého městského okruhu v Provazníkově ulici a na Tomkově náměstí je aktuálně přerušena tramvajová doprava v úseku Tomkovo náměstí – Obřany, Babická a pro trolejbusy je neprůjezdný úsek Merhautova – Tomkovo náměstí – Židenice, kasárna. V této souvislosti jsou na linkách MHD realizována následující opatření:

- Tramvajová **linka 4** je provozována obousměrnými tramvajemi ve zkrácené trase do kolejové úvrati Tomkovo náměstí (v ulici Dukelské třídě u křižovatky s ulicí Hálkovou). Náhradní dopravu do Maloměřic a Obřan zajišťují autobusové linky x45, 72 a 75, viz dále. Jako hlavní náhradní trasa je doporučen **přestupní uzel Stará osada, dostupný z centra tramvajovými linkami 2 a 3, a navazující autobusové linky x45 a 75 směr Obřany**.
- **Trolejbusové linky 25 a 26** jsou ve směru od centra odkloněny ze zastávky Provazníkova do smyčky Štefánikova čtvrť, kde je přestup na autobusy **linek 57 a 84 směr Židenice a Vinohrady**.
- Pro základní obsluhu Vinohrad a Líšně je zavedena **trolejbusová linka 27** v trase Židenice, Stará osada – Pálavské náměstí – Novolíšeňská – Líšeň, Jírova.
- **Autobusová linka 57** je z Merhautovy prodloužena přes Tomkovo náměstí až do Vinohrad na Pálavské náměstí, kde nahrazuje trolejbusové linky 25 a 26.
- Vedle stávající autobusové linky 75 je v provozu mimořádná autobusová **linka x45** na trase Obřany, Babická – Proškovo náměstí – Karlova – Židenice, kasárna – Židenice, Stará osada.
- Ve špičkách pracovních dnů jsou nově všechny spoje autobusové **linky 72** vedeny přes Tomkovo náměstí a Karlovou až do Obřan, variantně do smyček v sídlišti nebo Babická (věnujte pozornost jízdnímu řádu).
- Noční autobusová **linka N94** je v úseku Vozovna Husovice – Maloměřický most vedena odklonem ulicemi Merhautovou – Provazníkovou – Karlovou. V této souvislosti obsluhuje zastávku Vozovna Husovice v obou směrech jízdy u označníku směr Obřany, dále vynechává zastávku Náměstí Republiky (náhradou na odklonové trase obsluhuje zastávky Venhudova a Merhautova) a zastávku Tomkovo náměstí obsluhuje u označníků linek 44, 57, 72 a 84.
- V souvislosti s tzv. oběhovým propojením s linkou x45 je ve večerních hodinách pracovních dnů a v nepracovních dnech celodenně autobusová **linka 58** zkrácena na trasu Líšeň, hřbitov – Židenice, Stará osada.
- Zastávka Cacovická je zahájením této etapy výluky zrušena.

Oprava mostních konstrukcí Otakara Ševčíka × Ostravská

V souvislosti s opravou mostních konstrukcí na mimoúrovňové křižovatce Otakara Ševčíka × Ostravská jsou v rámci I. etapy realizována následující dopravní opatření na linkách MHD:

- Autobusová **linka 44** jede v úseku Tržní – Škroupova navíc přes zastávku Spáčilova a dále ulicemi Olomouckou a Černovickou (nevynechává žádnou zastávku).
- Autobusová **linka 84** jede v úseku Otakara Ševčíka – Autobusové nádraží odklonem ulicemi Táborskou, Životského a Olomouckou, přičemž vynechává zastávky Škroupova a Tržní. Na odklonové trase obsluhuje zastávky Buzkova, Geislerova, Životského, Masná a Hladíkova (v přeložené poloze v ulici Masné).
- Noční autobusová **linka N89** jede ve směru na letiště Tuřany po shodné odklonové trase s linkou 44 přes zastávku Spáčilova, ve směru z letiště Tuřany pak jede po odklonové trase ulicí Táborskou (shodně s linkou N98), ve směru k Hlavnímu nádraží tím vynechává zastávku Škroupova.

Výstavba VMO v ulici Bauerově – poslední aktualizace ke 4. září 2023

V rámci výstavby části velkého městského okruhu v ulici Bauerově jsou v rámci aktuální etapy realizována tato opatření při obsluze zastávek **linkami 44, 84 a N98** v dotčené lokalitě:

- zastávka Velodrom směr Pisárky je přeložena cca o 300 metrů zpět ke 4. bráně BVV;
- zastávka Bauerova je v obou směrech zrušena;
- zastávka Riviéra směr Pisárky je zrušena.

V souvislosti s uzavřením sjezdové rampy z Pisáreckého tunelu k bráně č. 8 (sjezd na Bauerovu ve směru do Pisárek) je **linka E56** ve směru do Králova Pole, nádraží odkloněna ulicí Rybnickou. V tomto směru vynechává zastávku Pisárky, náhradou obsluhuje zastávku Anthropos.

Výluka tramvají na náměstí Svobody (Vánoční trhy)

V období od 24. listopadu až do 23. prosince 2023 je denně vždy od 15:00 do 20:30 hod. přerušen provoz pravidelných tramvajových linek 4 a 9 přes náměstí Svobody. **Linka 4** jede v úseku Hlavní nádraží – Komenského náměstí obousměrně ulicí Husovou a **linka 9** v úseku Hlavní nádraží – Moravské náměstí ulicí Rooseveltovou. Vždy v době této výluky je v provozu speciální **Vánoční tramvaj** na dvou jednosměrných okruzích centrem města.

Omezení provozu v ulici Vranovské

Z důvodu údržby a oprav tramvajové tratě na ulici Vranovské je **od 26. listopadu do 10. prosince 2023** dočasně upravena trasa noční autobusové **linky N94** a případné náhradní dopravy za tramvaje. Provoz tramvají je v dotčeném úseku zachován vedením kyvadlově vždy po jedné koleji.

Omezení provozu v ulici Gajdošově

Z důvodu opravy kanalizace na ulici Gajdošově je **od 27. listopadu 2023 přibližně do konce října 2024** uzavřen jeden jízdní pás komunikace a doprava je svedena v režimu jeden a jeden jízdní pruh do východního pásu komunikace. V souvislosti s tím je **dočasně zrušena zastávka Gajdošova** ve směru od Staré osady k ulici Táborské.

Vzhledem k očekávaným kongescím individuální automobilové dopravy v dotčené lokalitě Židenic může docházet k operativním změnám tras některých linek nebo jednotlivých spojů. Sledujte prosím aktuální informace.

PŘIPRAVOVANÉ ZMĚNY, VÝLUKY A OPATŘENÍ V PROVOZU

Výluka tramvají do Bystrce

Z důvodu údržby a oprav tramvajové tratě v úseku Vozovna Komín – Podlesí bude **o víkendu 2.–3. prosince 2023** (v sobotu 8:30–20:15 hod., v neděli 8:30–16:00 hod.) vyloučena tramvajová doprava v úseku Vozovna Komín – Bystrc, Rakovecká / Ečerova. **Linky 1, 3 a 10** budou ukončeny v zastávce Vozovna Komín (výchozí zastávka ve smyčce Komín). Náhradní doprava bude zajištěna náhradní autobusovou **linkou x1** v trase Vozovna Komín – Zoologická zahrada – Bystrc, Ečerova (– Kamechy). Po dobu výluky bude mimo provoz **linka 54**, která bude plně nahrazena provozem náhradní linky x1.

Omezení provozu v ulici Bauerově

Z důvodu demontáže bednění lávky pro pěší bude **o víkendu ve večerních a nočních hodinách ze 16. na 17. prosince 2023** zcela uzavřena ulice Bauerova v úseku od Pisáreckého tunelu po ulici Křížkovského. Autobusové linky 44, 84, N98 pojedou odklonem ulicí Hlinky a vynechají tak zastávky Riviéra a Pisárky (v ulici Bauerově), které budou po dobu výluky zcela bez obsluhy. Náhradou zastaví na zastávkách linek 25, 26, 37, 52 Pisárky a vybrané spoje zajedou závlekem k zastávkám Křížkovského a Velodrom.

Betlémská tramvaj

V sobotu 16. prosince 2023 vyjede opět do ulic města Brna „Betlémská tramvaj“. Historický tramvajový vůz poveze betlémské světlo a bude k dispozici na těchto místech:

- 10:00 – 12:00 hod. na ulici Nádražní (před budovou České pošty);
- 12:30 – 14:30 hod. na Malinovského náměstí (před divadlem).

■ 15:00 – 17:00 hod. na náměstí Svobody (před prodejní tramvají u OD Rozkvět, kolej směr hl. nádraží);
Přijďte si do tramvaje pro plamínek z Betléma!

Provoz městské dopravy v Brně v období vánočních prázdnin

■ **V pracovních dnech od 27. do 29. prosince 2023** a rovněž v úterý **2. ledna 2024** bude doprava na linkách 1 až 84 vedena podle jízdních řádů pro PRACOVNÍ DNY – PRÁZDNINY a rovněž nepojedou zvláštní autobusové školní linky a spoje.

■ **Na Štědrý den 24. prosince 2023** budou pro linky 1 až 84 platit cca do 15 hodin jízdní řády pro SOBOTU. Systém denních linek pak po 16. hodině postupně ukončí provoz a dále pojedou jen noční autobusové linky N89 až N99 se spojením v uzlu Hlavní nádraží v časech 17:00 – 17:30 – 18:00 – 19:00 – 20:00 – 21:00 – 21:30 – 22:00 – 22:30 – 23:00 hod. a dále v běžném nočním provozu až do 7:00 hodin následujícího dne.

■ **V pondělí 25. prosince, v úterý 26. prosince 2023 a rovněž na Nový rok v pondělí 1. ledna 2024** pojedou všechny linky podle jízdních řádů pro SOBOTY (bez nedělního podvečerního a večerního posílení linek 12 a 72).

■ **Na Silvestra 31. prosince 2023** budou pro linky 1 až 84 platit do 20 hodin jízdní řády pro SOBOTU. Systém denních linek pak postupně ukončí provoz a dále pojedou jen noční autobusové linky N89 až N99 se spojením v uzlu Hlavní nádraží v časech 21:00 – 21:30 – 22:00 – 22:30 – 23:00 hod. a dále v běžném nočním provozu až do 7:00 hodin následujícího dne. Přibližně do 3 hod. budou souběžně s nočními autobusovými linkami jako posila v exponovaných úsecích v provozu tramvajové linky 1, 7, 8 a 12 v částech tras, příp. vybrané posilové autobusy.

Aktuálně nejsou k dispozici informace o dalších krátkodobých výlukách nebo změnách v dopravě

Změny výše uvedených informací vyhrazeny. Věnujte prosím pozornost průběžně doplňovaným informacím o změnách v dopravě a dalších opatřeních na našich webových stránkách www.dpmb.cz. Rovněž lze využívat službu Newsletter – automatické zasílání aktuálních informací o změnách v dopravě prostřednictvím elektronické pošty, které lze přihlásit přímo na internetových stránkách www.dpmb.cz (frekvence zasílání informací dle aktuální situace minimálně 1× týdně). Na změny v dopravě upozorňujeme také na stránkách facebook.com/DPMBaktualne, na Twitteru @DPMBaktualne a @DPMBnow a prostřednictví mobilní aplikace DPMBinfo. Děkujeme za pochopení.

■ *Odbor přípravy provozu*

Oprava trolejbusu 9Tr bude opravdu náročná

Trolejbusy Škoda 9Tr vyráběl závod Škoda Ostrov v letech 1958–1981. Brněnský dopravní podnik v letech 1963–1981 postupně zařadil do provozu celkem 121 trolejbusů této typové řady. Poslední vůz byl z provozu vyřazen v roce 1996. Trolejbus 9Tr, který v jihomoravské metropoli jezdil pod ev. č. 3136, dorazil zpět do Brna na tahači 7. května 2019.

Naplno začala oprava trolejbusu 9Tr, který se podařilo brněnskému dopravnímu podniku před čtyřmi roky získat zpět z Ukrajiny. V provozu MHD v Brně sloužil v 80. a 90. letech. Zatím byla provedena oprava skeletu externím dodavatelem a na tu teď navazují pracovníci trolejbusové vozovny v Komíně. Čekají je tisíce hodin práce na rekonstrukci náprav, instalaci elektro výzbroje, kabeláže, kompletaci interiéru vozu i lakování.

„Trolejbus s evidenčním číslem 3136 zařadil do provozu Dopravní podnik města Brna v roce 1980. Spolu s dalšími šesti vozy tohoto typu jej v roce 1996 odkoupilo ukrajinské město Rovno. Když jej před čtyřmi lety místní dopravce vyřazoval z vozového parku, podařilo se nám trolejbus zachránit před sešrotováním a dopravit zpět k nám do Brna, kde začínal. Tím, že jej zrekonstruujeme a zařadíme mezi retro vozy, jeho příběh ani teď nekončí," vysvětluje historii vozu **generální ředitel DPMB Miloš Havránek**.

Vzhledem k velmi špatnému technickému stavu vozu rozsáhlou opravu skeletu a podvozku pro podnik provedl externí dodavatel. Nyní je trolejbus zpět v komínských dílnách a čeká jej rekonstrukce obou náprav, instalace elektro výzbroje, kabeláže, vzduchových rozvodů, kompletace interiéru a lakování. „Vzhledem ke stáří vozu je velmi obtížné získat funkční náhradní díly. Mnoho součástek si proto musíme sami vyrobit přímo na míru. Rozsah opravy vyžaduje odborníky různých profesí – svářeče, stolaře, automechaniky, zámečníky nebo elektrikáře. Využijeme například i čalouníky z ústředních dílen, kteří zhotoví nová sedadla," uvedl **technicko-provozní ředitel DPMB Vítězslav Žůrek**.

Výhodou je dlouholetá zkušenost pracovníků napříč dopravním podnikem s opravami historických a retro vozů. V celém procesu pomáhají i nadšenci a pamětníci, kteří přispívají vzpomínkami, radami a fotkami. Odhad je, že by se trolejbus 9Tr v původní krémovo-červené barvě mohl mezi 17 retro vozů zařadit v první polovině roku 2025.

■ *(red)*

Do Židenic jezdí tramvaje již 95 let

Na brněnskou tramvajovou síť jsou Židenice napojeny již 95 roků. Připomeňme si nyní část tratě vedoucí v místech, kde bychom dnes tramvajovou trať marně hledali.

Původní trať již z počátku provozu končila u Zábrdovického mostu při původní železniční zastávce *Zábrdovice* na Staré Tišnovce. V roce 1928 se dočkala prodloužení k ulici Kuldově a v roce 1932 k židenickým kasárnám, kde byla ukončena pouze kolejovou spojkou. Až v roce 1948 došlo k jejímu prodloužení do smyčky Židenice, v ulici Karlově.

Ačkoliv téměř celý tento prodloužený úsek leží v katastru Maloměřic, byla konečná zastávka označena jako *Židenice*. Pravděpodobně šlo o to naznačit, že trasa linky vede přes území Židenic, se snahou odlišit tuto konečnou od nedaleké konečné *Maloměřice, most* (dnes Maloměřický most).

V roce 1951 se naprosto logicky tato trať dočkala i propojení s obřanskou tratí v ulici Selské. Obě tratě i propojení takto sloužily až do roku 1985, kdy židenická trať ustoupila rozšiřování stavby velkého městského okruhu. Ulici Svatoplukovu později ovládly trolejbusy vinohradských linek a po smyčce Židenice v Maloměřicích zůstala pouze měnírna, která nadále napájí trať v ulici Selské.

V 80. letech zde byla totiž umístěna pojízdná měnírna, která byla v polovině 90. let přestavěna na kontejnerovou měnírnu s podezdívkou, kde byla využita technologie z měnírny Komín, která sem byla přestěhována z důvodu stavby trolejbusové vozovny. Měnírna na nové místo, při ulicích Vrbí a Mateří, sem byla přesunuta na počátku března 1996. A to po silnici prostřednictvím několika tahačů a sklápěčů Tatra 815 s jednotlivými díly na vlecích a návěsech.

V dnešní době prochází toto území nejvýraznější proměnou, kdy na hranicích židenického a maloměřického katastru probíhá stavba přemostění velkého městského okruhu od ulice Rokytovy přes Husovický most, Tomkovo náměstí do Husovického tunelu, po jejímž dokončení se sem opět vrátí trolejbusy.

■ *Tomáš Živna*

Třináct otázek pro... Petra Albrechta

Jací jsou? Známe jejich jména a hlavně výsledky práce, ať už jde o ředitele významných brněnských společností, umělce, politiky, lékaře, právníky či osobnosti vynikající v jiných oborech.
Ale co mají rádi, jaké jsou jejich oblíbené knížky, vyzvánění na mobilu nebo kdy se cítili nejšťastnější?
V každém vydání Šaliny vám nyní představíme prostřednictvím „dotazníku“ některé z nich.

Mgr. Petr Albrecht

Od listopadu 2023 stojí v čele brněnského studia České televize jako ředitel. V jejích řadách působil na různých pozicích i předtím – pracoval jako redaktor, dramaturg, scénárista či editor. V letech 2006–2009 pracoval v brněnské redakci Lidových novin.

1. Nejšťastnější chvíle v životě?
Společnost mých nejbližších. Bezstarostné probouzení do prosluněného rána. Dobrá snídaně. Teplé podzimní dny. Koncert oblíbeného interpreta. Cestování, objevování. Sport, zejména běhání. Úspěch vlastní a úspěch těch, kterým jsem k němu dopomohl. Dělání radosti. Pochvala od těch, ke kterým vzhlížím.

2. Co byste dělal, kdybyste nedělal to, co děláte?
Jako malý jsem chtěl být řidič autobusu, policista nebo prezident. Tak možná něco z toho.

3. Jakou nejlepší radu v životě jste dostal a od koho?
Můj bratr často opakuje, že všechno dobře dopadne. A pokud to tak nevypadá, proces není u konce. A taky beru v potaz, že i cesta může být cílem.

4. Co vás spolehlivě rozesměje a zlepší vám náladu?
Vzájemné interakce domácích zvířat.

5. Jste skřivánek, nebo sova? Kterou část dne máte nejraději?
Ze sovy se stal skřivan s biologickým budíkem v 7:00. Nejproduktivnější jsem dopoledne, které jsem dřív byl schopný celé prospat.

6. Vaše nejoblíbenější knížka nebo spisovatel?
V poslední době ocením cokoliv z vydavatelství Jan Melvil. Z beletrie třeba Kurt Vonnegut. V dětství mě formovaly knihy Jaroslava Foglara a taky Kája Mařík.

7. Nejoblíbenější písnička?
Leon Bridges – River. Elvis Presley – If I Can Dream. Radiohead – Creep. Jednu vybrat nelze.

8. Jaké máte vyzvánění na mobilu?
Můj telefon většinou jen vibruje. Pokud zvoní, tak minimalistickými tóny.

9. Jakou superschopností byste rád disponoval?
Rozumět zvířecí řeči. Někdy i rozumět lidem.

10. Kočka, nebo pes?
Obojí. Doporučuji.

11. Kterou osobnost (historickou, současnou) byste rád pozval na skleničku?
Stevea Jobse.

12. Jaký dárek vás nejvíce potěšil?
Jakýkoliv, který mě přenese za hranice všedních dní a situací.

13. Vaše životní motto?
Vždy jít kupředu, nebát se chyb, naslouchat, inspirovat se, inovovat a nezbláznit se. ■ *(Foto: Archív ČT, R. Míča)*

Pořiďte si akční model **Škoda Karoq Fresh** v jedinečné svěží nabídce za cenu **již od 699 900 Kč****. Nabídka platí při financování CHYTŘE se Škoda Financial Services. Pro více informací navštivte naši autorizovanou prodejnu, nebo nás kontaktujte online či telefonicky.

Produktový benefit až **62 100 Kč***

Benefit při financování CHYTŘE až **46 000 Kč**

Předplacený servis na 5 let, nebo 100 000 km **zdarma**

Prodloužená záruka na 5 let, nebo 100 000 km **zdarma**

* Zákaznická výhoda základního modelu Fresh v doporučených cenách je 62 100 Kč
** Doporučená cena základního modelu Fresh je 699 900 Kč vč. DPH

Vzorový příklad úvěru na vůz Škoda Karoq Ambition 1,5 TSI 110 kW v ceně 699 900 Kč, při financování se Škoda Financial Services v ceně 699 900 Kč, splátka předem 279 960 Kč (40 %), výše úvěru 419 940 Kč, poplatky za uzavření a vedení smlouvy 0 Kč, celkové platby za úvěr 510 648 Kč, celkové platby za úvěr vč. pojištění 566 184 Kč, RPSN vč. pojištění 10,763 %, délka úvěru 48 měsíců, poslední nerovnoměrná splátka 279 960 Kč, měsíční splátka úvěru 4 806 Kč, měsíční splátka úvěru vč. pojištění 5 963 Kč, úroková sazba p. a. 6,40 %. Součástí finanční služby je pojištění od Allianz pojišťovny, které je kalkulováno ve variantě „pojištění bez garance pojistného", tzn. že se cena pojištění bude vždy k výročí smlouvy měnit podle aktuálních sazeb pojistného. Zahrnuté pojištění obsahuje havarijní pojištění, povinné ručení (10% spoluúčast) s uznáním bonusů za bezeškodní průběh dosavadních pojištění (60 měsíců) a pojištění skla (limit plnění 10 000 Kč). Další parametry jsou: věk klienta max. 46 let a běžné použití vozu. Tato indikativní nabídka není nabídkou ve smyslu § 1732 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a jejím přijetím nevzniká mezi společností ŠkoFIN s.r.o. a druhou stranou závazkový vztah.

Váš autorizovaný prodejce vozů Škoda:

AGROTEC a.s.
Chrlická 1153
664 42 Modřice
Tel.: 548 133 810
www.agrotecauto.cz

AGROTEC Group

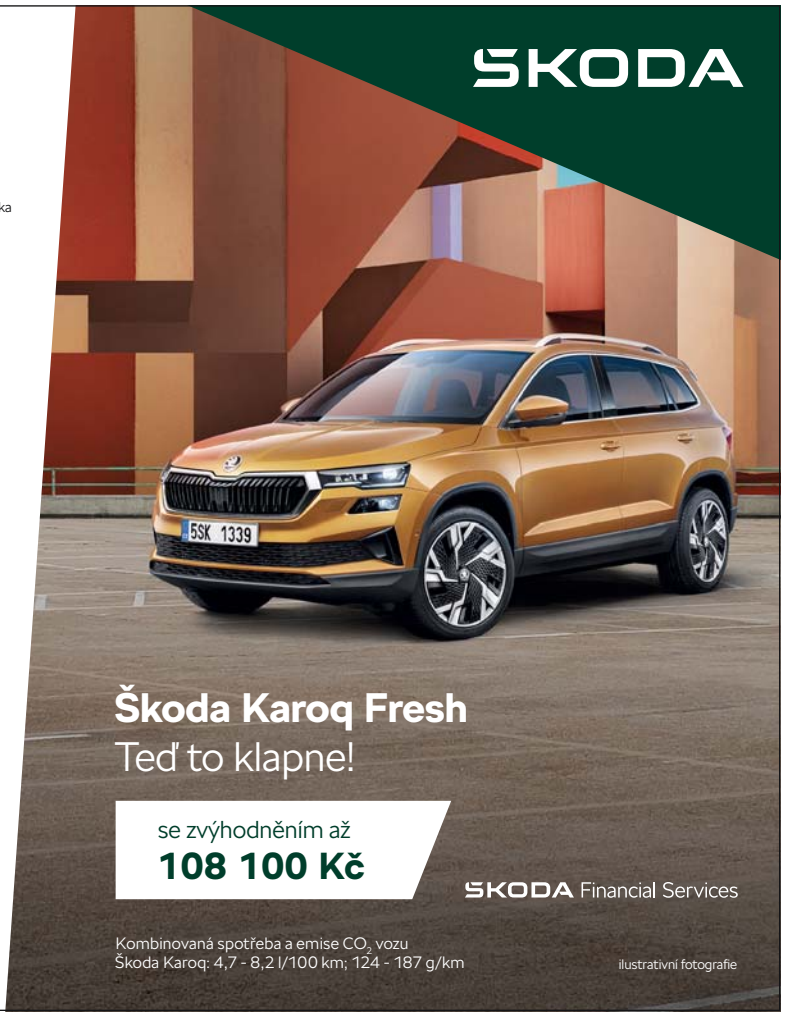

Dárky? **Darujte letos hory a wellness**

Jestli už vám pomalu dochází nápady na vánoční dárky, máme pro vás inspiraci, se kterou snadno vyzrajete na milá překvapení pro celou rodinu i kamarády. Vyrazte si spolu na celý den do termálů, nadělte pod stromeček kurz pečení frgálů, relaxační masáže nebo romantickou večeři ve dvou v krásném horském údolí. Dárky na Vánoce letos budete mít hotové lusknutím prstu.

V Resortu Valachy pro vás letos připravili dárkové poukazy, se kterými uděláte radost manželce, bratrovi, příteli i kolegům z práce. Stačí si vybrat, jestli chcete přijet na jeden den, na masáž nebo proceduru nebo vyrazit na delší pobyt. Velké Karlovice jsou od Brna autem dvě hodinky a užijete si tu nejen super wellness a jídlo, ale taky nádhernou valašskou krajinu.

Náš tip: Poukazy platí na určité termíny nebo až do září 2024. Máte je raz dva v mailu nebo si je můžete nechat poslat poštou.

Co doporučujeme?

Spa Day v příjemném wellness

Náš nejoblíbenější dárkový poukaz, kterým darujete jeden den v komorním wellness L-Spa hotelu Lanterna s výborným obědem, masáží a saunovými rituály.

Romantické hýčkání

Snídani do postele, noc v nádherných pokojích s výhledem do valašského údolí, neomezený vstup do wellness a termálů, masáž i pětichodovou večeři darujte tomu, na kom vám opravdu záleží.

Tipy na dárky pro osobní rozvoj

Mezi nejoblíbenější pobyty v Resortu Valachy ve Velkých Karlovicích patří také pobyty, na kterých se potkáte se známými osobnostmi. Duchovní

Zbygniew Czendlik, Martina Kopecká nebo MarekOrko Vácha, mistr etikety Ladislav Špaček nebo špičkoví kouči Marian Jelínek nebo Jitka Ševčíková. Tyhle dárkové poukazy umí říct, že vám na vašich blízkých záleží.

Všechny poukazy najdete na webu:
www.valachy.cz

Muzeum města Brna nikdy nespí!

Co plánuje Muzeum města Brna v zimní sezóně? Většina památek a turistických cílů se ukládá k zimnímu spánku. Naproti tomu Muzeum města Brna se svými objekty hradem Špilberkem a vilou Tugendhat zůstává otevřené 7 dní v týdnu a láká na výstavy, prohlídkové okruhy a nejrůznější akce i v chladných měsících. Přípravy na adventní čas i akce na rok 2024 jsou v plném proudu.

Lesem

Přijďte se projít lesem tak, jak ho neznáte. V nové hravé výstavě Lesem na hradě Špilberku vás čeká procházka šesti interaktivními místnostmi představující témata spojená s lesem a dějinami lidské společnosti. Samozřejmostí ve výstavě je i dětská linka pro malé návštěvníky ozvláštněná průvodcem a zakončená malým dárkem.

Vodojemy na Špilberku

Snoubí se tu technika s uměním. Vodojemy na hradě Špilberku jsou otevřeny celoročně. Využijte toho a navštivte lapidárium umístěné do bývalých vodojemů, které nyní po téměř 100 letech získávají nové využití. Dvě obří nádrže špilberských vodojemů z let 1870 a 1900 sloužily jako zásobárna vody pro město Brno přibližně do 20. let 20. století.

Středy v muzeu

Muzeum města Brna představuje nový projekt **STŘEDY V MUZEU**, který každou středu nabízí zajímavé aktivity pro širokou veřejnost. Od komentovaných prohlídek aktuálních výstav s jejich autory přes doprovodné přednášky k výstavám s externími odborníky až po speciální prohlídky a přednášky i mimo hradby Špilberku.

■ *(kach, foto: Archív MuMB)*

Druhá tvář Brna

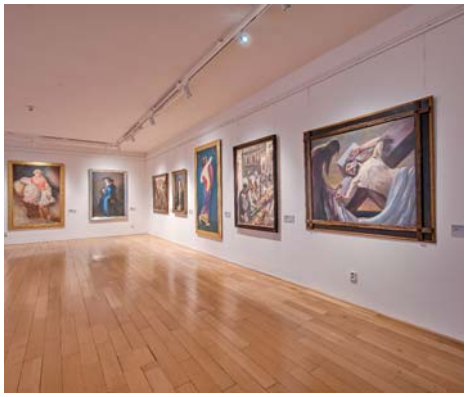

Bruno Beran (1888–1979), **Gustav Böhm** (1885–1974), **August Potuczek** (1882–1936), **Hans Friedrich Wacha** (1885–1964). Výstava **Druhá tvář Brna** představuje díla, a za nimi zajímavé životní osudy čtyř nejnadějnějších německých malířů, kteří se v 80. letech 19. století narodili v Brně, nebo v něm vyrůstali. Morava byla bilingvní zemí, kde se zároveň mluvilo česky a německy a všichni se považovali za Moravany. Jazykem měst a elit byla ale především němčina, a tak i většina moravských umělců byla německy mluvících. Druhá světová válka znamenala pro brněnské německé umělce ztrátu domova. Ti, kteří byli židovského původu (Beran, Böhm), museli utéct před válkou, ti, kteří byli árijského původu zase po válce (Wacha). Ve stáří se tak ocitli v cizině, a to v menších městech, která jim nedávala možnosti uměleckého rozvoje. Na nových místech ale podnítili rozvoj místní kulturní scény. Každému ze čtyř umělců je věnovaná jedna výstavní místnost.

Pavilon A – konstrukce / prostor

Do 31. prosince 2023 probíhá v technickém podlaží vily Tugendhat výstava Pavilon A – konstrukce / prostor, která chronologicky představuje stavební vývoj ústředního pavilonu brněnského výstaviště a prezentuje různé aspekty významu této památky moderní architektury. Budova, původně nazývaná jako Obchodně-průmyslový palác, vznikla společně s celým výstavním areálem v roce 1928 k 10. výročí samostatného Československa a její realizace těsně předcházela výstavbě vily Tugendhat, se kterou má společné progresivní konstrukční řešení i pojetí prostoru. Návštěvníci si mohou pohrát s interaktivní architektonickou stavebnicí nebo navštívit interiér pavilonu alespoň virtuálně 3D projekcí.

Muzeum města Brna

Akce Muzea města Brna

PROSINEC 2023

- **2. 12. 2023 ŠPILBERK ŽIJE!** Kouzlem Vánoc – rozsvícení vánočního stromku / hrad Špilberk
- **2. 12. Kasematy při svíčkách** / hrad Špilberk
- **6. 12. 2023 STŘEDY V MUZEU** – Komentovaná procházka výstavou František Navrátil. Sochy a kresby / hrad Špilberk
- **6. 12. STŘEDY V MUZEU** – Vcházení do obrazů / hrad Špilberk
- **9. 12. 2023 ŠPILBERK ŽIJE!** Kouzlem Vánoc – procházka vánočním Lesem / hrad Špilberk
- **9. 12. 2023 Kasematy při svíčkách** / hrad Špilberk
- **13. 12. 2023 STŘEDY V MUZEU** – Kreativní prohlídka výstavy Druhá tvář Brna / hrad Špilberk
- **16. 12. 2023 ŠPILBERK ŽIJE!** Kouzlem Vánoc – vánoční den na Špilberku / hrad Špilberk
- **16. 12. 2023 Kasematy při svíčkách** / hrad Špilberk
- **19. 12. 2023 Vánoční filmová projekce:** Dannyho jedenáctka (1960) / vila Tugendhat
- **23. 12. 2023 Kasematy při svíčkách** / hrad Špilberk

ÚNOR 2024

- **10. 2. 2024 ŠPILBERK ŽIJE!** Masopustem / hrad Špilberk

BŘEZEN 2024

- **28. 3. – 1. 4. 2024 ŠPILBERK ŽIJE!** Velikonocemi / hrad Špilberk

DUBEN 2024

- **30. 4. 2024 ŠPILBERK ŽIJE!** Čarodějnicemi / hrad Špilberk

ŠPILBERK ŽIJE! Kouzlem Vánoc

Za dveřmi je čas vánoční. Na co se můžete během tohoto krásného období těšit v Muzeu města Brna? Na hradě Špilberku je připravený program na každou adventní sobotu, tentokrát s názvem **ŠPILBERK ŽIJE! Kouzlem Vánoc**.

Vánoce v Muzeu města Brna na hradě Špilberku letos budou prostě kouzelné. A co by to bylo za kouzelné Vánoce bez rozsvícení vánočního stromku? Vezměte si **2. prosince** z domu vaši oblíbenou vánoční ozdobu a přijďte pomoct dozdobit strom na velkém nádvoří. Slavnostně se rozsvítí v 17.00. Bohatý doprovodný program začne už hodinu předtím a potrvá až do 18.00, těšit se můžete i na občerstvení. Akce je zdarma.

Vánoční LeSnění 9. prosince, to bude zábavný i poučný program pro malé (od 7 let) i velké ve výstavě Lesem, který si pro vás nachystalo Oddělení muzejní pedagogiky. Přijďte snít a prožít příběh Vánoc netradičně ve výstavě Lesem.

Předprodej vstupenek na BrnoiD.
Kapacita: 20 (platí se zvlášť – dítě, dospělý)
Časy: 10:00 a 13:00
Délka trvání: 90 min

Tu pravou vánoční atmosféru pak nasajete **16. prosince**, kdy bude na hradě Špilberku probíhat od 12.00 do 17.00 **vánoční den** s bohatým doprovodným programem i občerstvením nejen na velkém nádvoří. Budou se opékat špekáčky, zpívat koledy a vystoupí i kouzelnice se svojí show Sněhové království. Program velkolepě zakončí vánoční lightshow. Vstup na akci je zdarma.

I na tuto sobotu si Oddělení muzejní pedagogiky připravilo speciální vánoční program, tentokrát zaměřený na **Nezvyklé a zapomenuté vánoční zvyky.** Dozvíte se, proč naši předkové dodržovali zvyky a tradice, čemu věřili a před čím je měly ochránit? Dávné tradice společně oživíme a připomeneme si význam obyčejů. Zažijte hříčky a rituály v prostorách hradu Špilberku neopakovatelným způsobem.

Předprodej vstupenek na BrnoiD.
Kapacita: 20 (platí se zvlášť – dítě, dospělý) doporučený věk 7+
Časy: 10.00 a 13.00
Délka trvání: 90 min

Každou adventní sobotu **od 2. do 23. prosince** budou mít průvodci nachystané také speciální večerní prohlídky proslulých kasemat – Kasematy při svíčkách.

Předprodej vstupenek na BrnoiD.
Kapacita: 20
Čas: 18.00
Délka trvání: 60 min

Závěr roku 2023 bude i ve vile Tugendhat věnován vánoční tématice. Kromě adventní květinové výzdoby interiérů bude přímo z ulice Černopolní možné shlédnout animaci inspirovanou historickými fotografiemi vily Tugendhat a jejích obyvatel. Animace bude promítána každý den od 1. prosince do 1. ledna 2024, vždy od 17.00 do 21.00. Vánoční program doplní rovněž filmová projekce vánoční komedie Dannyho jedenáctka (Ocean's Eleven) z roku 1960 s Frankem Sinatrou v hlavní roli.

■ *(mumb, foto: Archív MuMB)*

Bachtaľi Karačoňa!
Objevte romské Vánoce v Muzeu

Romské tradice v sobě spojují indickou pravlast i zvyky převzaté během staletí cestování Evropou. Slavili také Vánoce? Jak vypadaly tyto křesťanské svátky v tradiční romské rodině a co nesmělo chybět na štědrovečerním stole? To vše a mnohem víc vám prozradí **stálá expozice Muzea romské kultury**.

Romové jsou součástí evropského kontinentu už více než deset staletí. Jejich životní osudy byly často velmi strastiplné – jako tmaví, energičtí kočovníci mluvící neznámou řečí a provozující magické praktiky byli častým trnem v oku nejen katolické církvi. Poté, co se rozšířila fáma, že Romové jsou tureckými špehy, pronásledování nabralo nevídaných rozměrů – císařské dekrety přikazovaly velmi tvrdé fyzické tresty za překročení zákazu vstupu daného území, nezřídka se jednalo o tresty hrdelní. Situace se začala měnit k lepšímu, až osvícenští panovníci dovolili Romům se usadit.

Vánoce stejně jako jiné svátky proto Romové dlouhá léta slavili ve velmi skromné verzi. Jídla bylo málo a maso bylo vzácností, avšak přesto (anebo právě proto) se vždy našlo místo u stolu pro náhodného pocestného. Než se zasedne k jídlu, je třeba vzpomenout také na zemřelé členy rodiny a zapálit svíčky na jejich památku. Mezi typické pokrmy štědrovečerní tabule patřily fazole se švestkami nebo buchtičky sypané mákem a přelité mlékem. I dnes Romové pokládají na stůl kulatý chléb se svíčkou uprostřed – aby bylo celý rok co jíst. Pro připomínku Kristova narození ve chlévě se zase pod stromek pokládala trocha slámy. Z indické kuchyně se v romských domácnostech zachovala tradice tenkých placek pečených na plotně, které mohou být plněné na různé způsoby.

Udělejte si s dětmi adventní výlet a objevte všechny tradice pravých romských Vánoc v Muzeu romské kultury. Otevřeno je denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin.

Více informací najdete na rommuz.cz ■ *(mrk, foto: Archív MRK)*

O přátelství mužů i žen, ale i něco pro děti.
Nebo libo vánoční balíček Divadla Bolka Polívky?

Především díky brilantním výkonům Martina Huby a Jiřího Dvořáka se inscenace Divadla Bolka Polívky **Oheň a popel** stala událostí první poloviny sezony. Zdramatizovaný román Svíce dohořívají Sándora Máraie je příběhem dvou starých mužů, jejichž přátelství kdysi rozdělila žena. Může být přátelství víc než láska? Kdysi nerozluční druhové se znovu se setkávají po více než čtyřiceti letech, kdy plameny vášně sice už možná nehoří tak mocně, ale vzpomínky pořád pálí...A znovu a přesto úporně, napínavě a s vybroušenou elegancí hledají smysl života, kterého už jim mnoho nezbývá... Režijní pojetí Romana Poláka díky neobvykle řešené scéně umožňuje divákům ocitnout se v těsné blízkosti hlavních hrdinů a prožít s nimi jejich drama dávné zrady, hlubokého citu a vášně. V prosinci se můžete na reprízy vypravit do Dělnického domu na Jamborově v Židenicích **(od pondělí do středy 18. až 20. prosince)** a nadělit si tak trochu předčasný divadelní vánoční dárek.

Kdybychom se ptali kluků a holčiček, které období v roce se nejvíc vleče, odpověď by byla asi jednoduchá: to adventní... Co tedy vyrazit společně pro ukrácení dlouhé chvíle do divadla? Půvabná inscenace **Aby se děti divily** inspirovaná pohádkami výtvarníka Aloise Mikulky je na programu v **neděli 17. prosince od 10 hodin**. A pozor! Tentokrát se hraje ve foyer původního sídla Divadla Bolka Polívky na Jakubském náměstí, které je z pohledu statiků zcela bezpečné. Zase do Dělnického domu se s potomky můžete pak vydat **29. prosince v 17 hodin** trochu přiživit sváteční náladu. **Kouzelné Vánoce** v podání Magdaleny Reifeové a Petra Vacka jsou interaktivním představením se spoustou písniček, překvapení i kouzel.

Celý prosincový program Divadla Bolka Polívky najdete na webu www.divadlobolkapolivky.cz, kde si lze zakoupit rovněž vstupenky na většinu představení, není-li uvedeno jinak.

A ježíškovské doporučení na závěr: pokud byste chtěli udělat někomu radost pod stromečkem, Divadlo Bolka Polívky nabízí dvě varianty speciálních vánočních balíčků: jeden je kombinací vstupenek na představení **Kati** (7. 1. 2024) a **Fichtl** (24. 1. 2024) plus dárkového poukazu, druhý spojuje představení **Kati** (8. 1. 2024) a **Oheň a popel** (31. 1. 2024) a dárkový poukaz. Více se dozvíte na stránkách divadla. Dárkové poukazy podle vlastního uvážení lze pořídit také samostatně. ■ *(sal, foto: David Konečný, archív DBP)*

Svezte se s MdB do nového roku na toboganu bláznivé zábavy!

Co byste dělali, kdybyste cestou domů v metru vyměnili svůj kufřík plný úředních dokumentů za jiný, kde by byly téměř dva miliony liber? Přesně to se v komedii Raye Cooneyho přihodí usedlému úředníčkovi z londýnského předměstí Henrymu Perkinsovi. Slušňák Henry ucítí v této situaci životní šanci a peníze si nechá navzdory tomu, že evidentně nejsou z počestného zdroje a stojí za nimi zločin velkého kalibru. Henryho plán je jasný: dojet domů, naložit svou manželku Jean do prvního taxíku na letiště a s ní i penězi odletět někam, kde je skutečný majitel zavazadla nikdy nenajde. Okolnosti ovšem stojí proti němu: jeho počestná manželka Jean právě peče kuře na oslavu Henryho narozenin, na niž vzápětí dorazí jejich rodinní přátelé, kteří nechápou, proč se večírek ruší. Henryho plán začnou komplikovat i dva policisté a nevhodně užvaněný taxikář. Postupně se tak všichni začnou vydávat za někoho jiného, lež se kupí na lež, opustit obývací pokoj směrem na letiště se stále nedaří a na obzoru se objevuje tajuplný Kmotr, který se nekompromisně se zbraní v ruce dožaduje svého kufříku...

Klasickou anglickou frašku **Prachy!** na jeviště **Činoherní scény Městského divadla Brno** uvede v překladu **Pavla Dominika** režisér **Stanislav Slovák**, jehož inscenační tým tvoří **Jaroslav Milfajt** (scéna), **Andrea Kučerová** (kostýmy), **Daniel Kyzlink** (hudba) a **Jan Šotkovský** (dramaturgie). V ústřední dvojici Henryho a Jean Perkinsových se představí **Aleš Slanina** a **Andrea Zelová**. První premiéra zběsilé frašky **Prachy!** se odehraje **16. prosince 2023**. Slavnostní premiéra **31. prosince 2023** pak bude součástí tradiční, v pořadí už dvacáté třetí **Silvestrparty**, která zvesela nastartuje váš vstup do nového roku 2024.

Vstupenky jsou již v prodeji v pokladnách na Lidické 16 či online na www.mdb.cz.

■ *(sal, foto: Archív MdB)*

Proti démonům a tmě. V předvečer Vánoc zve hvězdárna na svátek světla

O zimním slunovratu Slunce umírá a pozemský svět se nakrátko ocitá bez ochrany před démony i dušemi zemřelých. Jedinou spolehlivou obranou je světlo – kdysi lojových svíček, později petrolejek a elektrických žárovek, dnes výkonných LED svítidel. Proto tento večer vztyčí hvězdárna nad Brnem zářící ochranný štít, který město ubrání před silami temna a zajistí mu prosperitu v dalším roce...

Zimní slunovrat nastane v noci z 21. na 22. prosince 2023 ve 4 hodiny a 27 minut našeho času. Proto **ve čtvrtek 21. prosince 2023 od 17 do 22 hodin** spustí Hvězdárna a planetárium Brno generátor obranného světla vytvořeného uskupením **VISUALOVE**. Tentokrát se přitom bude simulovat čarokrásná křehkost polárních září.

Na co se můžete těšit? V parku na Kraví hoře, poblíž konečné tramvaje č. 4 na náměstí Míru, najdete čtveřici projekčních stěn, každou o délce přibližně 15 metrů a výšce 6 metrů, na které se promítnou vizualizace inspirované polárními zářemi. Ty bude možné sledovat zvenčí i zevnitř. Vše podkreslí ambientní hudba. Animace se budou po celou dobu opakovat v patnáctiminutových cyklech. Akce se koná za každého počasí, pouze v daném čase. Není možné ji ani prodloužit, ani přesunout na jindy.

„Abychom byli astronomicky přesní, ve čtvrtek 21. prosince v Brně Slunce zapadne přesně v 15 hodin a 57 minut," komentuje událost Jiří Dušek, ředitel Hvězdárny a planetária Brno, velitel stroje na zázraky. „Druhý den vyjde v 7 hodin 46 minut. Noc tedy bude dlouhá 11 hodin a 49 minut. Dodejme přitom, že na minutu přesně bude stejně dlouho trvat i následující noc. Pro jistotu ale náš ochranný štít nad městem zapneme už při první této hrozbě, tedy ve čtvrtek 21. prosince v podvečer."

Neváhejte, přijďte a ponořte se do světla – od hlavy až k patě. Nechejte kolem sebe rozkmitat fascinující projekce doplněné hudbou, jenž na jednu nezapomenutelnou noc ozvláštní park na brněnské Kraví hoře. Jeden den v roce, v předvečer, kdy se objevují zlí démoni i bytosti temnoty, ve čtvrtek 21. prosince od 17 do 22 hodin na vás čeká něco neopakovatelného.

■ *(sal, foto: Archív HPB)*

inzerce

Nastoupil jsem co redaktor… Prvorepublikové Lidovky jako fenomén české žurnalistiky

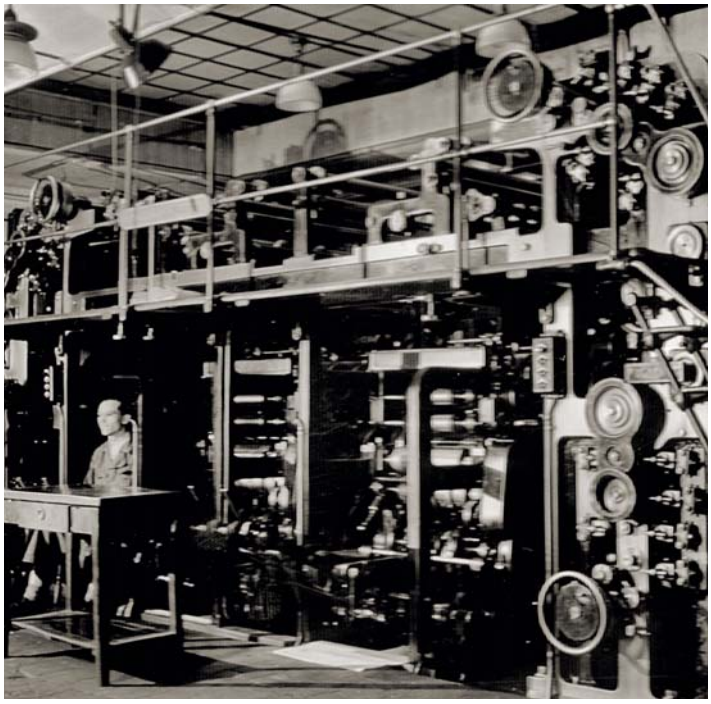

Lidové noviny patří k „rodinnému stříbru“ české společnosti. U příležitosti 130. výročí založení periodika představuje v Dietrichsteinském paláci výstava Moravského zemského muzea **Nastoupil jsem co redaktor… Literatura a literáti v Lidových novinách 1893 – 1939** především ty z redaktorů, kteří patřili k české literární obci a vtiskli především prvorepublikovým Lidovým novinám nenapodobitelnou atmosféru. Osobnosti literárního světa zde byly zastoupeny v míře jinde nevídané – Viktor Dyk, Jiří Mahen, Karel Čapek, Ferdinand Peroutka, Karel Poláček a mnozí další. Mnoho literárních děl, například Pučálkovic Amina stejně jako Povídání o pejskovi a kočičce, vzniklo původně jako fejetony nebo cykly reportáží právě pro Lidové noviny a jejich knižní podoba byla až druhotná. Lidové noviny zásadně ovlivňovaly duševní prostředí české společnosti po několik desetiletí. List vznikl v Brně roku 1893 a záměr zakladatele Adolfa Stránského byl za téměř padesát let jejich rozvoje naplněn vrchovatě – list se stal tribunou moderní české společnosti: sebevědomé, vzdělané a podnikavé. Jeho historie představuje kontinuální růst kvality a vlivu: od málo významného odpoledníku v začátcích za Rakouska-Uherska až k listu zásadního významu v nové samostatné Československé republice. V době formování novodobé občanské společnosti, pro niž byla tištěná periodika základním zdrojem informací a vlivu, stál na pozicích demokracie a humanity. Lidové noviny zásadně ovlivňovaly duševní úroveň české společnosti po několik desetiletí: v době zásadně důležité a natolik výrazné, že jejich odkaz a étos žijí dodnes. Každý stát, každé společenství má své symbolické značky. Česká republika, historická země Morava a její centrum Brno mohou být hrdé, že k nim patří i deník Lidové noviny.

■ *(sal, foto: Archív MZM)*

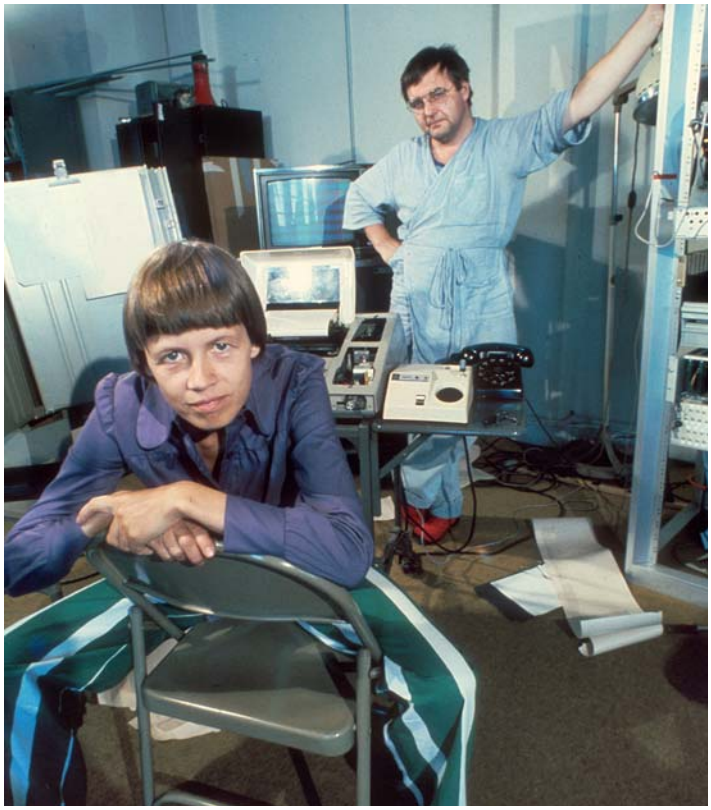

Dům umění města Brna vzdává novými výstavami hold manželům Vašulkovým

Když se brněnský rodák Bohuslav Vašulka vydal na konci 50. let 20. století na studia filmu do Prahy, netušil ještě, že zde záhy potká islandskou houslistku Steinnun, která se stane jeho životní partnerkou, ani kam je jejich umělecké kariéry zavedou doslova i přeneseně. Manželé **Vašulkovi** jsou dnes na mezinárodní scéně známi jako **Woody a Steina** a patří mezi světové průkopníky tzv. video artu, uměleckého stylu založeném na použití digitálních a analogových kamer.

V roce 1971 v New Yorku společně založili kulturní zařízení The Kitchen, které nejprve poskytovalo prostor umělcům pracujícím právě s videem, postupem času se ale transformovalo do multižánrového centra zahrnujícího i tanec, literaturu a hudbu.

Na newyorskou „kuchyni“ ve svém názvu odkazuje Centrum umění nových médií Vašulka Kitchen Brno, které v současnosti spravuje archiv manželů Vašulkových a pečuje o jejich umělecký odkaz. A právě ve spolupráci s Vašulka Kitchen Brno vznikl blok tří nových výstav, které vernisáží v úterý 12. prosince uvede Dům umění města Brna.

V Domě umění na Malinovského náměstí se jedná o výstavu **Součty & rozdíly** (potrvá do 3. března 2024) a v Domě pánů z Kunštátu na ulici Dominikánská o výstavy **Alfonse Schillinga** a otevřeného archivu **Vašulka Kitchen** (potrvají do 4. února).

Více informací o výstavách i jejich doprovodném programu najdete na webu www.dum-umeni.cz.

■ *(sal, foto: archív Vašulka Kitchen Brno)*

JazzFestBrno 2024 se rozrůstá o další jméno. Přijedou legendární Snarky Puppy

Nedávné oznámení mezinárodního jazzového festivalu přineslo řádku světových jmen, jejichž specializace se pohybuje na různých bodech jazzového spektra: od klasického po moderní s prvky rappové hudby. Nyní se k nim přidávají velikáni **Snarky Puppy**, kteří na JazzFestu Brno zahrají 1. května v Sono Centru.

S koncem letošního ročníku se zraky jazzových příznivců primárně upínají na datum 31. ledna, kdy se opět otevřou brány JazzFestu Brno. Festival zahájí klavírista **Nduduzo Makhathini**, který propojuje hráčské mistrovství s jihoafrickými kořeny svého kmene Zulu. Příznivce country potěší legenda tohoto žánru **Béla Fleck**. Dva dny po něm přijedou do Brna členové Snarky Puppy **Bill Laurance & Michael League** s akustickým projektem. Žánrová rozmanitost bude velmi patrná také ve vystoupení trumpetisty, v minulosti spolupracujícího s Rihannou, Macem Millerem nebo Eminemem, **Keyona Harrolda**.

Březnový festivalový večer návštěvníci uvidí saxofonistku **Lakeciu Benjamin** a japonského trumpetistu **Takuya Kurodu**. Jejich koncerty slibují spojení moderního jazzu s aktuálními hudebními postupy. Odvážný a příjemně nepředvídatelný all-stars projekt **Trio Grande** zakončí první čtvrtinu ročníku 2024 dne 26. března. Sestava Gilada Hekselmana, Willa Vinsona a Nate Wooda přinese fúzi jazzu, funku a rocku. Město pod Špilberkem navštíví také čtyřiadvacetiletá ikona mladé jazzové scény **Samara Joy**, jejíž dává vzpomenout na legendy jako Etta James a Ella Fitzgerald. Podzimní sérii koncertů uzavře 12. května **Chris Botti**, dvorní trumpetista Stinga a dřívější spoluhráč Paula Simona.

Novinkou je doplnění už tak bohatého line-upu o funky jazzový zázrak **Snarky Puppy**, kteří se na JazzFestBrno vrátí po roce a půl od svého beznadějně vyprodaného koncertu.

Více informací najdete na stránkách www.jazzfestbrno.cz.

(sal, foto: Archív JFB)

Keyon Harrold

inzerce

Drobná připomínka minulého století – Mechanické Vánoce v Technickém muzeu v Brně

Vánoční stromky považujeme za tradiční součást svátků klidu a míru. Můžeme si pořídit různě barevné, umělé, ale i krásné živé stromečky různých velikostí, vypěstované právě pro tyto dny. Na tom není nic divného. Ale víte, že už v předminulém století, kdy ještě tento symbol Vánoc nebýval tak běžný, byly k zakoupení umělé stromky? Bývaly vyřezané z kartonu nebo tenkých prkýnek.

Před necelými sto lety v roce 1925 dokonce Jaroslav Melichar v Jablonci nad Nisou sestrojil pro své děti mechanický model vánočního stromku. Ten na první pohled budil dojem dlouhé tyče. Na ni se do jednotlivých pater přidávaly větve, které si děti nazdobily, a symbol vánočních svátků byl dokonaný. A vzhledem k jeho mechanickým možnostem se větvičky mohly i pohybovat, a to v každé rovině jiným směrem. A právě tento mechanický vánoční strom si mohou návštěvníci v rámci komorní **výstavy Technického muzea v Brně** s názvem **Mechanické Vánoce** prohlédnout. U jedné rarity však nezůstane.

Výstava v menší formě nabízí ohlédnutí za vánočními svátky z různých období minulého století. Součástí jsou i betlémy, jako opět mechanický betlém s pohyblivými figurkami Karla Šebely. Osobnosti, která se mimo jiné zabývala detailními pohyblivými miniaturami třeba řemeslných dílen anebo alchymistickou laboratoří. Druhý, neméně zajímavý, je klasický betlém z domácí provenience. Před lety jej vytvořil pracovník Technického muzea v Brně Jiří Merta. Kromě figurek Svaté rodiny jsou součástí tohoto betlému i technická zařízení jako hlubinný důl anebo mlýn s vodním kolem. Výstava Mechanické Vánoce je v brněnském technickém muzeu zpřístupněna od 29. listopadu 2023 do 21. ledna 2024. ■ *(sal, foto: Archív TMB)*

VIDA! To je chytrá zábava po celý prosinec do Vánoc a ještě dál

Dokážeme vám, že věda může být i zábava! V sobotu 9. prosince se zábavní vědecký park VIDA! promění v jedno velké jeviště a uvítá 8 týmů z českých i zahraničních science center.

„Unikátní **festival POP science** si dává za cíl seznámit širokou veřejnost s vědeckými tématy prostřednictvím science show, se kterými tým VIDA! opakovaně boduje i na mezinárodní scéně," představil novinku Lukáš Richter, ředitel VIDA! science centra a dodal: „Zažijte, jaké různorodé možnosti science show nabízí a zapojte se aktivně do jejich děje."

„Kdo je královnou věd? Co všechno může být výbušninou a co je jejím detonátorem? Zářit jako diamant? Odpovědi nejen na tyto otázky vám přinesou jednotlivé science show, které vás možná donutí zpochybnit to, co znáte," přiblížila sobotní program Kateřina Opluštilová, manažerka programového oddělení.

Přímo v expozici si pak užijete kratší ukázky pokusů z nejrůznějších oblastí vědy. Na své si přijdou jak malí vědečtí nadšenci, tak zběhlí profíci, kteří zde mají šanci propojit se s nadšenou komunitou popularizující vědecká témata. Festival POP science je v ceně vstupenky do VIDA!

Novinky ve 3D kině

Vydejte se vstříc dobrodružství na rozhlehlých afrických savanách i zamrzlých končinách Země. Nový 3D film **Království zvířat** vás vezme do rozmanitého světa živočišné říše a přiblíží vám zvířecí hrdiny v jejich přirozeném prostředí. Seznamte se se svérázným broukem hovniválem, roztomilým tučňákem nebo se zaposlouchejte do tajemných velrybích písní. Promítáme denně od 1. prosince.

O víkendech pak ve 3D snímku **Predátoři** zjistíte, jaké to je být stále na lovu a kdo v divočině opravdu stojí na straně vítězů. Užijte si dechberoucí záběry lovících gepardů, křižáka Darwinova nebo ledních medvědů.

VIDA! Hledáte dárek?

Darujte svým blízkým **vstupenku do světa chytré zábavy!** Seženete ji na pár kliknutí online nebo přímo na pokladně VIDA! science centra. Je na vás, jestli si vyberete některý z poukazů na jednorázovou návštěvu, nebo roční permanentku. Hrát si a objevovat ve VIDA! je totiž vysoce návykové a přijít jen jednou rozhodně nestačí.

■ *(sal, foto: Archív VIDA!)*

Moravská galerie: Prvních třicet mapuje historii Uměleckoprůmyslového muzea

Nová stálá expozice **Prvních třicet (1873–1903) aneb od Světové výstavy po Prostřený stůl**, nacházející se mezi prvním a druhým patrem v tzv. Votivním sále Uměleckoprůmyslového muzea Moravské galerie v Brně na Husově ulici, vznikla přímo pro účely oslav 150. výročí budovy. Atypicky zpracovaná expozice nabízí kromě sond do výstavní a akviziční historie muzea také ukázky písemných listin spojených se založením a provozem instituce, stavební plány nebo historické fotografické pohledy do expozic a výstavních sálů. Výstava je součástí dlouhodobých expozic Moravské galerie. Kurátor expozice Ondřej Chrobák dodává: „Zmapovali jsme pro účel této expozice nejvýznamnější výstavní projekty, které organizovalo nebo hostovalo brněnské muzeum během prvních třech dekád své existence. Návštěva Světové výstavy ve Vídni stála na počátku akvizic sbírkových předmětů. Na druhé straně přehled symbolicky uzavírá výstava ‚Prostřený stůl', která je považována za vůbec první institucionální prezentaci secesních produktů Wiener Werkstätte."

■ *(sal. foto: Archív MG)*

Soutěžte o vstupenky!
Zajímají vás nové výstavy nebo stálé expozice Moravské galerie v Brně? Soutěžit o vstupenky můžete do 28. prosince 2023 na www.salina-brno.cz

Výstava v Rajhradě udivuje vynalézavostí, s jakou lidé vyobrazovali betlémskou scénu

Památník písemnictví na Moravě v Rajhradě nabízí výstavu betlémů a dalších tematicky souvisejících exponátů nazvanou **Pod křídly andělů – betlémy**. Vedle dospělých návštěvníků si tam na své přijdou i děti, pro které je připravená herna.

Z bohatých sbírkových fondů třebíčského Muzea Vysočiny doputovala do rajhradského kláštera malá kolekce takzvaných skříňkových betlémů, která je doplněná o papírová tabla Muzejního spolku Třebíč s vystřihovanými figurkami a o soubor dřevěných postaviček Metoděje Floriana či vyřezávaný betlém Romana Galeka. Na výstavě jsou dále prezentovány figurální sochy a sošky Panny Marie, Josefa a Ježíška. Některé exponáty nabízejí různé typy vyobrazení betlémské scény, například na nádobí či ve formě podmalby na sklo. K vidění jsou předměty sbírkového charakteru z Muzea v Ivančicích, Podhoráckého muzea v Předklášteří, Muzea ve Šlapanicích a v neposlední řadě z Vrbasova muzea ve Ždánicích.

Pro malé návštěvníky je na místě připravená tvořivá Andělská herna s mnohými loutkami, které zapůjčilo brněnské Divadlo Radost. Děti si tam například mohou z papíru vystřihnout anděla, celý betlém a mohou také namalovat, co by darovaly Ježíškovi.

Výstava **Pod křídly andělů – betlémy** je otevřená do 29. února 2024 v Památníku písemnictví na Moravě (Klášter 1, Rajhrad).

■ *(red, foto: Muzeum Brněnska/Vladan Dokoupil)*

Aukce pro kočky pořádá Romana Štrynclová už deset let

Deset let oslaví na začátku prosince charitativní projekt výtvarnice Romany Štrynclové, která pravidelně pořádá výstavy ve prospěch kočičích útulků. Jubilejní výstava s aukcí se odehraje v brněnském Kočkafe Schrödinger.

„Oslovím prověřený útulek, poprosím o výběr kočky, která je provozovatelům blízká, nechám si vyprávět její příběh a namaluji její obraz. Spisovatelka Lucie Hlavinková pak k němu napíše pohádku. Zároveň naplánuji výstavu a domluvím kmotra. Obraz po dobu výstavy dražíme na webu a facebookových stránkách útulku a celá výsledná částka poté připadne útulku," vysvětluje Romana Štrynclová. První z kočičích dražeb uspořádala v listopadu 2013 ve foyeru Bolka Polívky a od té doby má za sebou 28 aukcí po celé republice, v nichž bylo ve prospěch kočičích útulků a depozit vybráno celkem 595 712 korun.

Obraz kočky Baldynky, nalezence z díry po výkopu, spojený s aukcí Pohádka pro Baldynku bude k vidění od 1. prosince 2023 do 4. ledna 2024 v Kočkafé Schrödinger na Dominikánském náměstí. Výtěžek poputuje do rodinného azylu pro kočky LuckyCats v Brně-Ostopovicích, jehož hlavní snahou je umístit každou zatoulanou kočku do nové rodiny.

Současně s aukčním obrazem bude v Kočkafé k vidění výstava 3 × Go – Jdi svou cestou, řekl... Jde o společnou výstavu otce, syna a vnučky Gorgoňových, uspořádanou ke stému výročí narození výtvarníka a grafika Zdeňka Gorgoně staršího. Na výstavě budou k vidění grafiky koček Zdeňka Gorgoně st., fotografie Zdeňka Gorgoně, vydavatele časopisu Naše kočky, a snímky krajiny od Terezy Musilové, profesí psychoterapeutky a supervizorky.

■ *(sal, foto: Archív RŠ)*

Zkraťte si čekání na ježíška
a vydejte se na Štědrý den tradičně do Zoo Brno

Dobré zvyky se mají dodržovat a v brněnské zoo se toho rádi drží. Na Štědrý den si opět budete moci užít speciální komentovaná krmení.

I tentokrát bude na Mniší hoře otevřeno také v neděli 24. prosince. Pro znalce to jistě není žádná novinka, protože zoo otevírá své brány pro milovníky přírody během všech státních svátků a víkendů. Kdo by tak chtěl strávit zajímavé štědrodenní dopoledne na příjemné procházce, dozvědět se něco nového o exotických zvířatech a užít si čas s rodinou na čerstvém vzduchu (a zkrátit si čekání na ježíška), může zamířit právě do Bystrce.

Návštěva zoo není jen příležitostí lépe poznat biodiverzitu, tedy rozmanitost přírody, ale rovněž koupit dárky na poslední chvíli. V prodejně upomínkových předmětů nad restaurací U Tygra bude možné pořídit například jedinou knihu o historii brněnské zoo nebo kalendář na rok 2024 plný krásných zvířat.

Zoo Brno bude na Štědrý den otevřená od 9:00 do 14:00, poslední vstup je ve 13:00. *(sal, foto: Archív Zoo Brno)*

Užijte si dobrodružství Florentina Flowerse v Moravské zemské knihovně

Rodiče pro něj chtěli to nejlepší, ale on pořád, že chce na moře... Hoch z dobré rodiny se ocitá v zajetí pirátského kapitána. Musí splnit podivné úkoly a spolehnout se může jen na podezřelého kamaráda a na vlastní důvtip. Svěží humorný příběh dokazuje, že vzdělání a dobrodružství patří k sobě...

Ve středu **6. prosince 2023 v 17 hodin** jste i s dětmi srdečně zváni do Moravské zemské knihovny na představení **Neskutečná dobrodružství Flotentina Flowerse** v provedení Divadla Čučka. Soubor vystupuje na festivalech, ve školách, v knihovnách a na knižních akcích. Divadelní představení byla předlohou stejnojmenná kniha Marka Tomana vydaná nakladatelstvím Baobab. Hrají Marek Toman a knihovnice Edita Vaníčková Makosová.

Příběh z Karibiku počátku osmnáctého století je určený pro děti od devíti let, menší však zabaví také a dospělé jakbysmet!

Akce je pořádána jako doprovodný program k Roku dětské literatury a k výstavě **MALÍ / velcí** umístěné v budově MZK ve 4., 5. a 6. patře. Vstup zdarma. *(sal, foto: Archív MZK)*

Soutěžte s Šalinou

SOUTĚŽ

Vyhlášenou delikatesou je pokrm foie gras – neboli ztučnělá husí játra. Mají máslovou chuť a nejčastěji se konzumují opečená (ovšem „na sucho“, při pečení totiž pustí vlastní tuk), nebo ve formě jakési hrubší paštiky. Servírují se nejlépe s opečenou bagetkou a sladkokyselým doplňkem, např. fíky, cibulovým chutney nebo karamelizovanými jablky.

Současně jde o delikatesu velmi kontroverzní, která je dokonce v některých státech zakázaná (např. ve Finsku, Polsku či v USA). Aby totiž játra byla opravdu tučná, jsou husy vykrmovány sondou přímo do žaludku a jejich pohyb je velmi omezený. I když vás tedy asi také právě přešla chuť, možná znáte odpověď na naši otázku. Vyhrát můžete voucher do restaurace U Starýho Billa – pravého TEXAS restaurantu, kde foie gras nenabízejí, ale kde určitě najdete něco stejně dobrého.

VÍTE, ODKUD FOIE GRAS POCHÁZEJÍ?

Svoje odpovědi posílejte do 15. prosince 2023 elektronicky na adresu soutez@salina-brno.cz. Vylosovaného autora správné odpovědi budeme kontaktovat e-mailem. Vítězem minulého kola se stává Stanislava Trochtová

DIAGONÁLNÍ SUDOKU

Do každého políčka vepište jednu číslici od 1 do 9 tak, aby se číslice neopakovaly v žádném řádku, sloupci ani v žádném z devíti vyznačených menších čtverců. Toto pravidlo platí i pro dvě hlavní úhlopříčky.

	3		4				9	
7		2				6		5
	5			2			1	
								9
		6				2		
5								
	6			8			2	
2		1				5		6
	4				9		7	

Oscar Wilde: *„Mluvíme-li s mladou dámou o počasí, domnívá se, že máme na mysli něco jiného. A…* **dokončení v tajence osmisměrky**.*“*

Po vyškrtání všech výrazů zůstane v obrazci 16 volných písmen, která – čtena po řádcích – tvoří **tajenku**.

Výrazy:
ALPAKA
ANEŽKA
BOLEST
ČLUNEK
EXPERT
HELENA
KARAVAN
KAVKA
KOLEČKO
KOMETA
KOMPOST
KOTVA
KRÁLÍK
KREOL
KRESBA
KROKEV
KŘÍŽENÍ
MLÝNEK
NOSNÍK
OBLOHA
OKLIKA
OKURKA
OPRAVA
PALUBA
POEZIE
PŘÍMKA
REZEDA
SBÍRKA
SVÁTEK
TRAMÍN
TRETRA
ÚSKOK
VČELÍN

T	V	E	K	O	R	K	A	H	O	L	B	O	V
R	S	A	T	E	M	O	K	Č	E	L	O	K	Í
E	Ě	O	Z	T	T	Š	O	I	A	L	L	N	K
T	R	E	P	X	E	Á	T	A	K	Ž	E	N	A
R	D	N	K	M	P	O	V	K	R	Ž	S	N	R
A	V	A	R	**P**	**O**	**Č**	**A**	**S**	**Í**	A	T	U	A
M	K	M	Á	K	E	K	L	Ř	B	N	Ú	B	V
Í	A	M	L	L	Z	Á	K	U	S	P	S	R	A
N	V	I	Í	A	I	M	L	Ý	N	E	K	O	N
V	K	N	K	Ř	E	A	D	K	R	E	O	L	N
A	A	A	K	A	P	L	A	K	R	U	K	O	U

SOUTĚŽNÍ KŘÍŽOVKA ✎ SOUTĚŽNÍ KŘÍŽOVKA ✎ SOUTĚŽNÍ KŘÍŽOVKA

Chodíte rádi do lesa? Vydejte se na Špilberk! Muzeum města Brna tam nabízí výstavu Lesem, která hravým způsobem představuje témata spojená s lesem a dějinami lidské společnosti. Přijďte se projít lesem tak, jak ho neznáte. Samozřejmostí je i dětská linka, a tak vás výstavou provede… **viz tajenku**. *Na konci putování si děti odnesou na památku vlastní kouzelný amulet.*

Vyluštěnou tajenku můžete posílat e-mailem do 15. prosince 2023 na adresu **krizovka@salina-brno.cz**. Nezapomeňte prosím uvést jméno a telefonický kontakt. **Deset vylosovaných autorů správné odpovědi získá po dvou vstupenkách do Muzea města Brna.**

	Opatřená obalem	Diskuse	Školní třída	Rekonstituované maso	Značka vysavačů	Světový rekord (zkratka)	Netučné (maso)	Kolonie	Oddíly vojska	Druh pepře	**1. díl tajenky**	Evropan z Říma
Kresliti podle předlohy												
Měnit v beletrii												
Aktivní japonská sopka						Pohádkový princ / Nápoj s pěnou						
2. díl tajenky					Předložka / Jazyk starých Římanů					Iniciály Ledecké / Austral. ostrov		
Edík / Býv. farmaceutický podnik				Livie (domác.) / Horní stěna					Poštovní muzeum / Výhodná koupě			Mytologický krasavec

	Samopal (slang.)	Nástroj z mladší doby bronzové	Vidiny / Anglické student. město				Pijavé / Pás ke kimonu				Jméno Chaplinovy ženy / Závazek			
Nevidomá						Vydavatel slovníků / Kód letiš. Osijek				Schovat / Nizozem. letecká společn.				
Dopravní prostředek					Obři (sloven.) / Název hlásky „Ř“					Klaudie (domác.) / Jm. herce Pacina				
Opak amatérismu														
Silní muži (rváči)							Město na východě Floridy							**Pomůcka:** Asama, Poruma, Atys.

Tajenka z minulého čísla: Výstavy Made by Fire. Po dvou vstupenkách do Moravské galerie získávají: Jitka Kautská, Lucie Schovancová, Edvard Bystroň, Jan Pliska, Marie Loučková, Eva Páralová, Alexandr Vágner, Lenka Sonnková, Eva Kotasová a Jan Čupera.

ANDĚLSKÉ VÁNOCE V OLYMPII BRNO

TAM, KDE VÁS VÁNOCE PŘEKVAPÍ
A POTKÁTE MILOVANÉ OSOBY.

Olympia
BRNO